

Article History

Received / Geliş
25.09.2019

Accepted / Kabul
29.10.2019

Available Online / Yayınlanma
31.10.2019

AN ANALYSIS OF SUSANNA TAMARO'S TRANSLATION NOVELS IN TERMS OF FIVE FACTOR THEORY

SUSANNA TAMARO'NUN ÇEVİRİ ROMANLARININ
BEŞ FAKTÖR KURAMI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Esmâ DUMANLI KADIZADE¹
Nasif SARIÇETİN²

Abstract

The smallest structure unit of a society is family. Individuals genetically receive many of their attributes from the family while receiving some of them from the environment that they live in. This environment is the family which affects the individual to grow and to develop a personality. Family makes the decisions for their children until they become adults whether right or wrong. Education, culture, living style and economic status of the family affect their decisions while the most prominent of these elements is the attitudes of the family. Personality traits are certainly significant elements in the formation of these attitudes. There are various classifications in different sources on personality traits and family attitudes. This study focuses on the well-accepted five-factor personality model in the literature that affects the attitudes of the families on personality development of the child and the reflection of this model on the family attitudes. The study examines the reflections of the personality traits of five-factor model which are neuroticism, extroversion, openness, agreeableness and conscientiousness on the parents of the literature works. In this study, translated novels of Susanna Tamaro were examined in terms of five-factor theory. Works of Susanna Tamaro, in which the attitudes of the parents are clear, constitute the target population of this study. Random sampling method was employed in this study and it was limited with works of Susanna as follows "Tombul Yürek", "Tobia ve Melek", "Her Melek Korkunçtur", "Atla Bart", "Yanıtla Beni", "Cehennem Yoktur", "Alevler İçindeki Orman". Distribution of parent attitudes in the Susanna's works are as follows: neuroticism 47%, agreeableness 19%, extroversion 18%, conscientiousness 11%, openness 3%. It was seen that neuroticism and extroversion were high in mother, father, foster parents, uncle that takes up the father role and the aunt while openness, conscientiousness and agreeableness were high in grandparents. It was found out that neuroticism and extroversion attitudes affected the personality of child protagonists in these works negatively while attitudes of openness, agreeableness and conscientiousness affected the personality of the child positively.

Keywords: Susanna Tamaro, five-factor, personality traits, neuroticism, extroversion, openness, agreeableness, conscientiousness, child literature

Özet

Toplumun en küçük yapı birimi ailedir. Birey bazı özelliklerini genetik yoluyla aileden alırken bazı özelliklerini de yaşadığı çevreden almaktadır. Bu çevre öncelikle bireyin zamanını geçirdiği onun gelişip büyümesinde, kişilik kazanmasında etkisinin çok fazla olduğu ailesidir. Çocuğa dair birçok kararı çeşitli aile yapılarında yetişkin bir birey oluncaya kadar doğru ya da yanlış ailesi vermektedir. Ailenin karar vermesinde ise eğitim, kültür, yaşam biçimi ve ailenin maddi durumu gibi etkenler olsa da ailenin tutumları bu etkenlerin başında gelmektedir. Bu tutumların oluşmasında ise kişilik özellikleri kuşkusuz büyük etkindir. Elbette ki kişilik özelliklerine ve aile tutumlarına dair farklı kaynaklarda farklı şekillerde tasnifler vardır. Bu çalışmada çocuğun kişiliğinin oluşmasında ebeveyn tutumlarını etkileyen alan yazında kabul görmüş beş faktör kişilik modeli ve bunların aile tutumlarına yansımaları ele alınmıştır. Beş faktör modelinde nevroitiklik, dışadönüklük, açıklık, uyumluluk ve sorumluluk kişilik özelliklerinin eserlerdeki ebeveynlerde yansımaları ele alınmıştır. Çalışmada Susanna Tamaro'nun çeviri romanlarının beş faktör kuramı açısından incelenmesi yapılmıştır. Çalışmanın evrenini ebeveyn tutumlarının belirgin olduğu Susanna Tamaro'nun yapıtları oluşturmaktadır. Seçkisiz örneklem yönteminin kullanıldığı çalışma Susanna'nın "Tombul Yürek", "Tobia ve Melek", "Her Melek Korkunçtur", "Atla Bart", "Yanıtla Beni", "Cehennem Yoktur", "Alevler İçindeki Orman" adlı eserleriyle sınırlandırılmıştır. Susanna'nın yapıtlarında yer alan ebeveyn tutumlarının dağılımı şöyledir: nevroitiklik %47, uyumluluk %19, dışadönüklük %18, sorumluluk %11, açıklık %5. Eserde anne,

¹ Doç.Dr., Mersin Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, esmakadizade@mersin.edu.tr

² Nasif SARIÇETİN, Mersin Üniversitesi Türkçe Eğitimi Yüksek Lisans Öğrencisi, nasif-54@hotmail.com

baba, üvey baba ve anne, baba rolünü üstlenen amca ve yengede nevroitiklik ve dışadönüklük tutumlarının fazla olduğu, babaanne, anneanne ve dedede ise açıklık, sorumluluk ve uyumluluk tutumlarının fazla olduğu görülmüştür. Eserdeki çocuk kahramanların kişiliğini nevroitiklik ve dışadönüklük tutumlarından olumsuz etkilediği, açıklık, uyumluluk ve sorumluluk tutumlarından ise olumlu etkilediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Susanna Tamaro, beş faktör, kişilik özellikleri, nevroitiklik, dışadönüklük, açıklık, uyumluluk, sorumluluk, çocuk edebiyatı

GİRİŞ

Edebi eserlerin çocuk yetiştirmede çocuğun hayal dünyasını geliştirmedeki önemi yadsınamayacak bir gerçektir. Kişiliği henüz şekillenmemiş olan çocuk, bu kişiliği okudukları, gördükleri ve çevresinden edindikleriyle şekillendirmektedir. Kitapların ise çocuğun hayal dünyasının gelişiminde, onun hayata bakış açısının şekillenmesinde, yaşamı sorgulamasında, kendini tanımasında ve iletişim kurmasında, onun doğruyu öğrenmesinde önemli bir yeri vardır.

Kitapların yararları ve çocuğa kazandırdıkları elbette bu kadar değildir. Bunun yanında her kitap güzeldir ve iyidir, her kitap insanı doğruya götürür demek yanlış bir ifadedir. Çocuğun kişiliğinin şekillendiği bu yıllarda, kitap okumaya yeni başlayan ve doğru kitap seçmeyi bilmeyen çocuklar için onun estetik duygusunu geliştirecek ve onu hayata pozitif bakış açısıyla hazırlayacak kitaplar iyi seçilmelidir. Çünkü çocuk; gördüklerinden ve okuduklarından çabuk etkilenmekte, zaman zaman bunların etkisinden kurtulamamaktadır.

Çocuk çevresinde olan biteni gözlemekte, doğru ya da yanlış çevresindeki kişilerin yaptıklarını taklit etmekte ve onları bir rol model olarak görmektedir. Sosyal öğrenmeyle çevresinden çok şey öğrenen çocuk bu öğrendiklerini yaşamında uygulamaya koyacaktır. Kimi zaman kültürel kimi zaman ekonomik durum, ağırlıklı olarak şiddet eylemlerinin aktarımına kaynaklık etmektedir. Bu aktarım yollarından biri de şiddetin öğrenme yoluyla nesilden nesle iletilmesidir (Bandura 1969, 1977, 1986, Tarde 1912).

Şiddetten en çok etkilenen gruplardan biri çocuklardır. Bunda ise çocuğa yönelik şiddetin kimi zaman bir terbiye unsuru olarak görülmesi etkilidir. Kadınlar ve çocuklar içinde buldukları yetersiz koşullar ve yaşadıkları ekonomik bağımlılık vb. gibi nedenler ile aile içinde öfke ve saldırganlığın en fazla yöneldiği ve zarar verdiği taraflardır (Ayan 2010: 301). Buradan hareketle bireyin şiddeti öğrendiği en önemli yer ailedir. Söz konusu sosyalleşme ortamında farkında olmadan şiddeti öğrenen birey bunu toplumsal kodlarla yeni nesle aktarmaktadır. Bu sosyal öğrenmenin temelini ise ailenin bir yöneticisi ve yönlendiricisi olan anne ve babanın davranış ve tutumları oluşturmaktadır.

Anne ve babanın tutumlarının oluşmasında en büyük etken kuşkusuz onların kişilik özellikleridir. İnsanın manevi kimliği olan kişilik onun olaylara ve kişilere karşı sergilediği tavırlarla kendini açığa vurmaktadır.

Aile bireyin hayata ilk adımlarını attığı, ilk deneyimlerini elde ettiği ve daha sonraki dönemler için gereken kazanımları edindiği yerdir. Aile ortamında sağlanan öğrenme yaşantıları ve sunulan modellerin çocuklar üzerindeki pozitif davranış ve değer yargılarının gelişiminde önemli bir rol oynadığı aşikârdır (Ersin, 2010: 11). En küçük sosyal birim olarak tanımlanan ailenin insan yaşamındaki önemi son derece büyüktür. Aile insanların ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri tabii bir ortamdır. Kişinin hayatında doyuma ulaşması, fonksiyonları etkin olarak yerine getirmesi ve içerisinde bulunduğu topluma uygun bir birey olarak yetişmesi öncelikli olarak aile ortamında sağlanmaktadır (Nazlı, 2001: 16).

Alanyazın araştırmalarında ailenin farklı tanımlarının yapıldığı görülmektedir: “Evlilik ve kan bağına dayanan, karı, koca, çocuklar, kardeşler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu toplum içindeki en küçük birlik 2. Aynı soydan gelen veya aralarında akrabalık ilişkileri bulunan kimselerin tümü” (Türk Dil Kurumu, 2018). Bagavos ve Martin (2002)'e göre ise aile doğum, evlilik veya evlat edinme yolu ile birbirine bağlı olan ve bir arada yaşayan iki veya daha fazla üyeden oluşan gruptur.

Çocuğun kişilik kazanımında ebeveynlerin tutum ve davranışlarının önemli bir yeri vardır. Çocukluğunda yaşadığı birçok şeyi hafızasından silemeyen çocuk gördüğü, duyduğu ve yaşadığı şeylerden çabuk etkilenmekte zaman zaman hayatın gerçekliğini algılamakta sıkıntılar çekmektedir. Birçok kavramı yeni yeni tanıyan çocuk sağlıklı bir ortamda yetiştiği zaman bozuk kişilikli biri, sağlıklı bir ortamda yetiştiği zaman ise sağlam kişiliğe sahip biri olmaktadır.

McCord (1991) çocuğun karakterinin oluştuğu dönemde en büyük sorumluluğun ailelerde olduğunu; çocuktaki uyumsuzluğu ortaya çıktığı bu kritik zamanda önlememe ve uyumsuzluğa sebep olduğu gerekçesiyle ailenin sorumlu tutulması gerektiğini ileri sürmektedir. Anne ve babaların uygulamaları veya davranışları çocuğun belirli bir durumda göstermiş olduğu davranışa karşı sergilenirken; anne ve baba tutumları, çocuğun farklı durumlarına karşı gösterilen tavır olarak tanımlanabilir (Darling ve Steinberg, 1993).

Ebeveynlerin olumlu davranışları çocuğun kendine özgü bir benlik geliştirmesine izin verir. Çocuğun benlik saygısı yüksek, sorumluluk duygusu ve özdenetimi gelişmiş bir birey olmasını sağlar. Buna karşılık olumsuz tutumlar, benlik saygısı, girişkenlik düzeyi, bağımsızlık ve iç kontrolün düşük olması, yüksek düzeyde saldırganlık ve güvensizlik ile sonuçlanır (Gander ve Gardiner, 2001; Potts & Mandleco, 2002).

Ebeveyn tutumlarını çocuk gelişim ve değişimindeki rolü sadece anne ve babanın tutumlarıyla sınırlı değildir. Özellikle toplumumuz için aile kavramının daha geniş bir alanda değerlendirilmesi gerekmektedir. Bir büyük anne, büyük baba, amca, hala, dayı ve teyze de zaman zaman ebeveyn rolünü üstlenmektedir.

Etrafındaki insanlara öykünen ve onun yaptıklarını kendine model alan bireyde doğru ve yanlış, iyi ve kötü olgusu bu ebeveynlerin hayata bakışı ile şekillenmektedir. Ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumlarında, eğitim, kültür, yaşam biçimi, çocuk sayısı, yaşam streslerinin rolü olduğu bilinmektedir. Oysa yapılan araştırmalar bu faktörlerin yanında ebeveynin kişilik yapısının çok önemli olduğunu göstermektedir.

Kişilik; belirli olaylarda insanların motivasyon, davranış ve farkındalığını etkileyen, genetik yoluyla gelen ve tarih boyunca öğrenilen, dış çevre ve durumlardan etkilenen bir dizi kavramı içermektedir (Yöyen, 2017). Anne babaların çocuklarına karşı dengeli ve düzenli olarak gösterdikleri davranış kalıpları, onların ruhsal uyumu açısından belirleyici rol oynar. Anne babanın olumlu ve destekleyici tutumları çocuğun gelişimine katkı sağlarken, olumsuz ve kısıtlayıcı tutumları bazı ruhsal problemlerin ortaya çıkmasına neden olur (Bozdemir ve Gündüz, 2016).

Alanyazında kişilik ile ilgili çok farklı tanımlamalar ve sınıflandırmalar yapılmışsa da uzun zamandan beri tartışılmış ve kabul görmüş beş faktör kişilik modeli üzerinde ve bunların aile tutumlarına yansımaları bu çalışmada ele alınmıştır.

Beş faktör kişilik özellikleri yaklaşımı çerçevesinde yapılan çalışmalar doğrultusunda, 1985 yılında Costa ve McCrae (1985) tarafından, “faktör” adını verdikleri davranış değişkenlerinin büyük insan gruplarının çok yönlü ölçümü ve puanlaması sonucunda kişiliğin beş faktörden oluştuğu belirlenmiştir. (Bolat, 2008: 91). Bu faktörler; nevroz, dışadönüklük, açıklık, uyumluluk ve sorumluluktur. Beş faktör kişilik özellikleri ile ilgili sıfatlar şu şekilde sıralanabilir (Costa ve McCrae, 1995: 28).

Nevrotiklik

“Gergin, güvensiz, kızgın, öfkeli, sinirli, korku dolu, dengesiz, endişeli olma gibi kişilik özelliklerinden oluşmaktadır” (Koçoğlu, 2014: 111). Araştırmalarına göre dışadönüklüğün altı tanımlayıcı temel sıfatı bulunmaktadır. Bu sıfatlar: endişeli, düşmanca duygulara sahip, düşüncesiz, depresif, benlik bilinci olmayan ve kırılğan şeklindedir (Costa ve diğ., 1991: 893).

Alanyazında nevroitik kişiler sıkıntılı, kaygılı, takıntılı, öfkeli, güvensiz, nefret dolu, özgüveni düşük, deneyime kapalı, kırılğan kişiler olarak betimlenmektedir. Duygusal yönden bir dengeye sahip olmayan nevroitik kişiler özgüvenlerinin düşük olması ve başarma isteklerinin olmaması nedeniyle hayatta başarılı olmada sıkıntı çekmektedirler.

Dışadönüklük

Araştırmalar sonucunda dışadönük kişilerin; enerjik, sosyal çevresi gelişmiş, arkadaşlık ilişkileri kuvvetli, güler yüzlü, arkadaşlarıyla fazla vakit geçiren, sempatik oldukları; içe dönük kişilerin ise daha tedbirli, durgun, çekingen, sakin, fazla düşünceli bireyler oldukları ifade edilmektedir (Yeni, 2015: 25). McCrae ve Costa araştırmaları sonucunda dışadönüklük kavramını kişilerin kendi aralarındaki iletişimlerinin derecesi olarak ifade etmektedirler. Araştırmalarına göre dışadönüklüğün altı tanımlayıcı temel sıfatı bulunmaktadır. Bu sıfatlar: girişken, aktif, iddialı, maceracı - heyecan odaklı, iyimser ve sıcakkanlı şeklindedir (Costa ve diğ., 1991: 890-293).

Açıklık

Boyutun kişilik özelliklerine sahip olan bireyler zeki, hayal gücü yüksek, sanata eğilimli, meraklı ve bilgili olarak tanımlanabilecek kimselerdir (Church, 1993: 10). Açıklık kişilik özelliği sıfatları: analitik, geleneksel olmayan, bağımsız, meraklı, liberal, özgün, hayal gücü kuvvetli, ilgi alanları geniş ve değişikliği seven şeklindedir (Costa ve diğ., 1991: 893). Gelişime açık bireyler, aynı zamanda maceracı, entelektüel, zeki, hayal gücü geniş, yeniliklere açık gibi kişisel özellikleri taşımaktadır (Costa ve diğ., 1986: 641).

Uyumluluk

Uyumluluk kişilik özelliklerine sahip olan bireyler, diğer bireylere nazaran, yapılan işlerde daha fazla işbirliği yanlısı, sosyal ilişkilerde nazik, sevecen, esnek, dostane, rekabet ve mücadele etmektense birlikte hareket etmeyi arzu eden kişilerdir (Moody, 2007: 28). Uyumluluk boyutu beş sıfatla tanımlanmaktadır. Bu sıfatlar: dürüstlük, uyma, alçakgönüllülük, güven ve merhamet şeklindedir (Costa ve diğ., 1991: 893). Uyumlu kişiler; ılımlı, yardımsever, saygılı, kibar, arkadaş canlısı, duygusal, cömert, güvenilir, fedakâr, yumuşak kalpli, hoşgörülü ve diğer kişilerle uzlaşmaya hazır insanlar olarak görülmektedirler (Bono ve diğ., 2002: 318).

Sorumluluk

Digman ve Takemoto-Chock (1981), bu kişilik özelliğine sahip olan bireylerin diğer bireylere nazaran sorumluluk, dürüstlük, güvenilirlik, dikkat, ısrarcılık gibi niteliklerinin daha fazla ön plana çıktığını, bu kişilik özelliğinin tam tersi bir yapıya sahip olan bireylerin ise sorumsuzluk, güvenilmezlik, tembellik, unutkanlık, vurdumduymazlık ve dikkatsizlik gibi niteliklerinin daha ön plana çıktığını belirtmişlerdir (Church, 1993: 10).

YÖNTEM

Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu makale betimsel bir çalışmadır. Değerlendirme doküman analizi ile yapılmıştır. Doküman incelenmesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgulara hakkında bilgi içeren yazılı araçların çözümlenmesini kapsamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Çalışmada Susanna Tamaro'nun

yapıtlarındaki ebeveyn tutumları beş faktör kişilik özellikleri kuramına göre değerlendirilmiştir.

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini Susanna Tamaro'nun eserleri oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise ebeveyn tutumlarının belirgin olduğu çocuk edebiyatı yapıtları oluşturmaktadır. Örneklem çerçevesinde Susanna Tamaro'nun "Tombul Yürek", "Tobia ve Melek", "Her Melek Korkunçtur", "Atla Bart", "Yanıtla Beni", "Cehennem Yoktur", "Alevler İçindeki Orman" adlı yapıtları incelenmiştir. Seçkili örneklem yönteminin kullanıldığı çalışma Susanna'nın sekiz eseriyle sınırlandırılmıştır. Susanna'nın kitaplarında yer alan ebeveyn tutumları çocuk edebiyatı ile ilişkilendirilerek incelenmiştir.

Geçerlilik ve Güvenirlik

Bu çalışmada geçerlilik ve güvenirlilik için araştırma sürecinde yapılan çalışmalar ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Çalışma sürecinde akademisyen görüşleri alınmıştır. Veri toplama aracı alan uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlarda tutarlılık olduğu tespit edilmiştir.

Verilerin Analizi

Çalışmada nitel araştırmalarda kullanılan içerik analizinden yararlanılmıştır. Beş faktör kuramı araştırılmış, bu kuram yazarın ebeveyn tutumlarının belirgin olduğu kitaplarda ortaya çıkarılmış, her kitapta ayrı ayrı frekanslar tespit edilmiştir. Kitaplar ve ebeveynler beş faktör kuramının niceliği yönünden karşılaştırılmış ve bu karşılaştırmalar tablo ve grafiklerle gösterilmiştir.

BULGULAR

Beş faktör kişilik özelliklerine ait tutum ve davranışlar aşağıdaki tabloda temel özellikleriyle sınıflandırılmıştır.

Tablo 1.

Beş Faktör Kişilik Özelliklerindeki Temel Özellikler

Nevrotiklik	Dışadönüklük	Açıklık	Uyumluluk	Sorumluluk
kızgın, öfkeli, hassas, duygusal, endişeli, gergin, takıntılı, sıkıntılı, kaygılı, özgüveni eksik, deneyime kapalı, duygusal tutarsız egosu yüksek, kötümser, kolay pes eder,	canlı, aktif, girişken, iddialı, sosyal, maceracı, rahat, doğal, iyimser, sıcakkanlı, heyecanlı, konuşkan, cesur, neşeli,	analitik, duyarlı, bağımsız, meraklı, özgün, gelişime açık, yaratıcı, ilgi alanı geniş, entelektüel, zeki, maceracı duygusal zengin okumayı sever, akademik yönü kuvvetli	dürüst, merhametli, uyumlu, alçak gönüllü, yumuşak kalpli, kibar, arkadaş canlısı, fedakar, duygusal, cömert, huzurlu, sakin, mantıklı, rahat, eleştiriye açık önyargısız	düzenli, planlı, sistemli, amaçlı, titiz, kararlı, temkinli, dikkatli, çalışkan, mükemmeliyetçi, sorumluluk sahibi, ayrıntıcı otoriteye bağlı, geleneksel, kurallara uyar

Bu bölümde yazarın kitaplarındaki ebeveynlerin kişilik özelliklerini ele alırken ebeveyn sadece öz anne ve baba olarak ele alınmamıştır. Makalede büyük anne ve büyük baba, amca ve yenge de ebeveyn olarak ele alınmış ve değerlendirilmiştir.

Nevrotiklik

Yazarın “Tombul Yürek” adlı kitabındaki ebeveynlerde genellikle hâkim olan nevroitik kişilik özelliği eserdeki çocuk kahramanların mutsuz olmasına ve evi terk etmesine sebep olmuştur. Eserde ebeveynler kızgın, duygusal açıdan dengesiz, sıkıntılı, kaygılı, stresle başa çıkamayan ve çabuk pes eden karakterlerdir.

Tablo 2.

“Tombul Yürek” Adlı Eserde Yer Alan Nevrotiklik Tutumu

	f	Sayfa No	%
ANNE (Angelica)	24	14,14,14,15,15,15,17,18,19,19,20,20,23,23,24,28,34,35,38,94,96,96,97,138	%88.88
BABA (Arturo)	3	17,17,38	%11.11
ANNEANNE			
Toplam	27		%99.9

Bu özelliklere ait ebeveyn tutumlarının çokça sergilendiği Tombul Yürek adlı eserde annesi ve babası ayrı yaşayan Michele, her ikisi ile de düzgün bir iletişim kuramamaktadır. Günlerini evde yalnız olarak geçiren Michele yemek yemeyi çok sevmekte öyle ki kendine güzel ikramlarda bulunan buzdolabı ile sıkı bir dostluk kurmakta hatta zaman zaman onunla uzun uzun konuşmaktadır. Ona "Tombul Yürek" ismini de çok sevdiği buzdolabı vermiştir. Buzdolabı ile ilişkisinden ortaya çıkan kilolar annesinin pek hoşuna gitmez. Kiloları takıntı haline getiren anne çocuğunu sık sık azarlar ve ona hakaretler eder. "Bu sadece göz atmaktan mı haa?" diye bağırmaı sürdürüyordu annesi. Sen hiç utanmaz mısın? Bir karıncayıy gibi tepeden tırnağa kadar yağ sardı her yanını. Koca bir böreğe, bir tüp gaza, bir balona, bir suayırına, bir gergedana, bir balınaya benziyorsun! Giderek daha yüksek sesle bağırıyordu" (Tamaro, 2018: 19).

Ona sık sık şişman bir çocuğun annesi olduğu için utandığını söyler. Zaman zaman onun elbiselerini çıkarır ve onu ölçüp tartar. Bazen "İDEAL ÇOCUĞUN KİTABI"nı çıkartır ve Michele'nin ölçülerini kıyaslar. Çocuğun kilolarına kafayı fazla takan annenin çocuğunu zayıflatmak için uyguladığı yöntemler de çocuğun psikolojisine uygun yöntemler değildir.

"Sonrası, gene her zamanki gibiydi. Annesi zayıflama programının yazılı olduğu kara defteri ve sarı terzi mezurasını aldı, onu ölçtü, onu çirliçiplak teraziye çıkarttı, sonra yüz gramları ve kalorileri hesapladı ve cezasını bildirdi: Bahçede koşarak elli tur atacak, elli kez eğilip doğrulacak, bir buçuk saat trambolin üzerinde zıplayacak ve son olarak uyumadan önce o iğrenç müşhilden içecekti" (Tamaro, 2018: 20).

Tobia ve Melek adlı yapıtta da nevroitik kişilik özelliklerinin hâkim olduğu bir anne ve babaya şahit olmaktayız.

Tablo 3.

“Tobia Ve Melek” Adlı Eserde Yer Alan Nevrotiklik Tutumu

	f	Sayfa No	%
ANNE (Margherita)	14	13,23,32,32,37,45,47,49,53,49,53,102,104,	%42.42
BABA (Ugo)	19	11,13,20,23,23,23,26,36,36,36,37,58,45,	%57.57
DEDE	-	-	-
TOPLAM	33		%99.99

Martina 8 yaşında ve şehrin kenar mahallesinde büyük bir apartmanın 4. katında yaşamaktadır. Bir evin bir kızı olan Martina birbiriyle hiç anlaşamayan annesi ve babası yüzünden mutsuzdur. “Martina, fonda o gürültünün olmadığı tek bir gün bile anımsamıyordu. Daha küçükken bu çığlıklar onu ansızın uyandırır ve minik bebek korkudan ağlamaya başlardı. O zaman babası yeniden bağırdı: "Senin kızın ağlıyor!" Annesi de şöyle yanıtlardı onu:"O senin de kızın!" Babası hiç aksatmadan aynı karşılığı verirdi: “Bunu araştırmak gerekir." O noktada annesi odaya dalar ve öfkeyle kızı yatağından alırdı. "Ne var şimdi? Aç mısın? Karnın mı ağrıyor? Ne var?” (Tamaro, 2015: 20).

Nesnelerin ve insanların dili arasında nesnelerin dilini tercih eden Martina büyüklerin dilini çöplük dili olarak nitelendirmektedir. Hatta anne ve babasının kötü sözlerini renklerle eşleştirir. Zamanla bu sözlere biçim de ekler. Sözcükleri akrep, örümcek, termit gibi biçimlerle eşleştirir. Her gün evde hakarete uğrayan çocuğun anne ve babası kızgın, endişeli, stresli ve kötümser bir tutum sergilemektedir. Bu durum baba ve annenin çocukla olan iletişimini zorlaştırmakta ve ebeveyn ile çocuk arasında bir duvar örmektedir. Okulda da içine kapalı bir birey olan Martina gerek bu özelliği gerekse başarısızlığından anne ve babası tarafından sık sık suçlanmaktadır. “Anladın mı? demişti babası okuldan çıkarken senin ötekiler gibi olmadığını söylemek için böyle sevimli sözler bulmuşlar” (Tamaro, 2015: 26).

Fazla nevrotik bir tutum sergileyen anne ve babanın sık kavgaları neticesinde evi terk etmesi 8 yaşında bir çocuğu evde yapayalnız bırakmıştır. “Pazar günü yaşanan kavganın etkisi pazartesi ve salı da sürmeye devam etti. Babası bağıyor, çıkıyor, arkadaşlarıyla bara gidiyor ve daha öfkeli olarak dönüyordu” (Tamaro, 2015: 26).

Yazarın hayatını ve görüşlerini anlattığı “Her Melek Korkunçtur” eseri bir otobiyografik romandır. Nevrotik bir anne ve babaya sahip olan yazar anne ve babasının tutumlarından hoşnut değildir. İşsiz güçsüz ve parasız bir anne ve ailesini hiç düşünmeyip gezmeyi, eğlenmeyi ve içmeyi tercih eden bir babanın çocuğu olan yazarın annesi ve babasının ayrılmasından sonra sapık bir üvey baba ile yaşamak zorunda kalır. Psikolojisi bozulan yazarı anne ve üvey babası tarafından Hırvatistan’a ait bir adada yaşayan yaşlı teyzesinin yanına gönderilir. Buradan dönen yazarı annesi Avusturya’da bir yurda gönderir. Annesine yazdığı mektuplara bir türlü cevap alamayan yazar evine döner. Sonra başka yurtlara gönderilen yazar son gittiği yurdu depresyon nedeniyle terke etmek zorunda kalır. Annesi, babası ve üvey babası tarafından

psikolojisi altüst edilen yazar zaman zaman psikiyatr tedavisi almak zorunda kalmıştır.

Tablo 4.

“Her Melek Korkunçtur” Adlı Eserde Yer Alan Nevrotiklik Tutumu

	f	Sayfa No	%
ANNE	33	20,23,24,35,84,86,87,88,104,105,136,136,138,146,146,149,150,150,151,162,162,162,163,163,168,169,171,177,179,179,180,180	%51.56
BABA	19	20,34,35,48,75,84,84,86,135,136,136,170,171,204,205,206,207,207,235	%29.68
ÜVEY BABA	11	150,160,161,161,161,162,162,166,177,179,180	%17.18
ANNEANNE	-		
DEDE	1	139	%1.56
TOPLAM	64		%99.98

Yazarın anne babası çocuklarını pek önemsememekte, zamanın çoğunu dışarda geçirmekte olup çocuklarla olduğu zamanda onlara bağırıp çağırılmaktadır. *“Bu arada annem ve babam yeni varoluşsal hedefler arayarak yolculuklarını sürdürüyorlardı. Hep farklı otobüslere biniyor, farklı otobüslerden iniyorlardı, ev onların bekleme odasına dönüşmüştü; toz pas içinde, yorgun, sessiz ve gergin geliyorlardı; kısa ve vahşi kavgalar koparmaları için bizim minicik bir gürültümüz bile yetiyordu”* (Tamaro, 2013: 84).

Baba tarafından sık sık evde yalnız bırakılan anne bu yalnızlığını çocuklara yansıtmaktadır. *“Annemin içinde soğukluk, nefret, mahvetme arzusu vardı. Artık sevilen evlatlar değil, babamızın genetik kusurlu çocukları olmuştuk. Başarısızlığın canlı kalıntıları bir önceki hayatından sürükleyerek getirdiği safralardık”* (Tamaro, 2013: 87).

Anne ve babanın ayrılmasından sonra yazarın hayatına girmiş olan üvey baba ise psikolojik sorunlu bir sapıktır. *“Soyadını almayı hayal ettiğim adam, aslında paranoyak, sadist bir sapıktı. Dört bir yanda düşmanlar görüyor, bütün dünyadan, dünyada en yakınında olan bizlerden nefret ediyordu”* (Susanna Tamaro, 2013: 161). Üvey babanın çocuklara uyguladığı şiddete ise annesi ses çıkarmamaktadır. *“Bu şiddetli öfke patlamaları karşısında annem kayıtsız ve etkisiz kalıyordu, bizi korumuyor, tek söz bile etmiyordu”* (Tamaro, 2013: 162).

Devamlı çocuklara hakaretler eden üvey baba zaman zaman küfürler etmektedir. *“Yinelemeyi alışkanlık haline getirdiği şekliyle, bir sapığın, bir serserinin, bir piçin evlatlarıydık”* (Tamaro, 2013: 161).

“Atla Bart” adlı eserde anne uluslararası bir şirkette, baba da bir havayolu şirketinde çalıştığı için çok seyahat etmektedir. Seyahatleri sırasında henüz on yaşına gelmiş oğullarına ise ileri teknoloji ile donattıkları akıllı ev bakmaktadır.

Tablo 5.

“Atla Bart” Adlı Eserde Yer Alan Nevrotiklik Tutumu

	f	Sayfa No	%
ANNE	16	9,10,11,11,12,16,22,22,25,26,27,27,29,30,71,129,	%69.56
BABA	5	9,11,27,27,35	%21.73
ANNEANNE	1	10	%4.34
DEDE	1	10	%4.34
TOPLAM	23		%99.97

Takıntılı bir anne ve babaya rastladığımız eserde anne ve baba çocuklarını mükemmel ve kusursuz bir şekilde yetiştirmenin derdine düşmüşlerdir. *“Amaranta ve Pierfrancesco Bart’ın her konuda birinci olmasını istiyorlardı ama Bart’ın hiç böyle bir hevesi yoktu” (Tamaro, 2015: 27). Beş yaşındayken zaten dört dil konuşuyordu. Kel arpa, Borneo flütü, Suzuki yöntemiyle keman çalmıştı. Elle boyama, suluboya, kâğıt hamuru ve Raku seramiği kursuna gitmişti. Tel üstünde dengede durmayı ve palyaçoluk yapmayı öğrenmişti” (Tamaro, 2015: 27).*

Anneanne ve dedeye sadece çocuğa isim koyma sahnesinde rastladığımız eserde her iki tarafın anne ve babalarının sert tartışmalarına şahit olmaktadır. *“Büyükkanneler ve büyükbabalar varislerinin adı kendilerine açıklandığında şaşkınlık içinde , “ Leonardo Wolfgang Charles Vincent Atari Commodore mu?” diye tekrarladılar. Söz konusu bile olamaz!” Sonra gayet hararteli bir tartışma başladı. Amaranta’nın anne ve babası, Carmelo!” diye tutturdular. Pierfrancesco’nunkiler ise daha yüksek bir sesle “Bartolomeo!” diye ısrar ettiler” (Tamaro, 2015: 10).*

Yanıtla Beni adlı eserde çok erken yaşta babasını ve sekiz yaşında annesini kaybeden çocuk yetiştirme yurdunda kalmaktadır. Yurt çocuğun velayetini bir süre sonra yaşlı amcasına ve yengesine verir.

Tablo 6.

“Yanıtla Beni” Adlı Eserde Yer Alan Nevrotiklik Tutumu

	f	Sayfa No	%
ANNE (Yenge)	21	20,23,23,24,24,26,27,27,28,30,31,32,33,33,33,34,39,41,45,54,54	%77.77
BABA (Amca)	6	19,28,28,34,39,41	%22.2
TOPLAM	27		%99.99

Elide yenge çocukları olmadığı ve eşi istediği için eşinin yeğenini evlat edinmek zorunda kalır. Ne çocuğu ne de çocuğun ölen annesini seven yenge sık sık anneyi aşığlamaktadır. *“Gerçeği bir sabah yüzüme haykıran Elide Yengem oldu. Bir nedenden bana öfkelenmişti. “Artık bu komediye bir son verme zamanı geldi” diye bağırdı. “Senin annen bir otomobilin içinde ölmedi, çevre yolunun bir dönemecinde müşteri beklerken araba altında kaldı.” “Ne satıyordu?” diye sordum ona. Yengem meydan okuyan bir tavırla yüzüme baktı: “ Anlamıyor musun? Bedenini satıyordu. Yalnızca bacaklarını açmayı bilen bir kadındı o” (Tamaro, 2001: 27).*

Hem amca hem de yengesiyle pek anlaşılamayan çocuk onların fiziksel şiddetleriyle de baş etmek zorunda kalmıştır. “*Ansızın yengem üzerime çullandı, ocağın maşalarıyla bana saldırdı. Maşalar sırtıma indikçe bunun bir düş olmadığını anladım. Artık canım ölmeyi çekmiyordu, bu nedenle koltuktan sıvışmaya çalıştım. Yengem, “Onu kaçırma, yakala!” diye bağıyordu. Amcam bir rugby oyuncusu gibi üzerime atladı. Koridorun ortasına yuvarlanarak boylu boyunca uzandık. Yengem “Seni öldürecekim! Seni öldürecekim! Şeytanın piçisi!” diye bağırp duruyordu ve vuruyordu. Yorganları dövdüğü gibi körlemesine öfkeyle vuruyordu bana”* (Tamaro, 2001: 41).

“Cehennem Yoktur” adlı eserde biri engelli iki çocuğu olan anne ve babanın hikâyesi annenin dilinden anlatılmaktadır. Anne hikâyenin başından sonuna kadar çocuklarına karşı sergiledikleri tavırları eleştirmektedir. Babanın aşırı nevrotik tutumu karşısında babaya dur diyemediği için kendini de suçlu bulmaktadır.

Tablo 7.

“Cehennem Yoktur” Adlı Eserde Yer Alan Nevrotiklik Tutumu

	f	Sayfa No	%
ANNE	6	98,121,136,141,145,146	%17.14
BABA	29	102,102,102,110,110,110,110,112,116,116,117,119,119,120,120,120,121,124,126,129,131,135,137,138,140,143,146,146	%82.85
TOPLAM	35		%99.99

Her iki çocuğunu da sevmeyen baba özellikle engelli çocuğundan nefret etmekte ve sık sık onu aşağılayıcı sözler söylemektedir. “*Onun daha da zayıf, daha da korkak olduğunu gördükçe öfken artıyordu. “O bir hayalet!” diye bağırdın. “Evde bir hayalet barındırmak zorundayım.” Evin içinde onunla karşılaşınca yüzüne bakıp, “Utanmıyor musun?” diyordun. “Kız gibi yürüyorsun ”* (Tamaro, 2001: 120).

Baba sadece hakaretle kalmayıp aynı zamanda engelli oğlunu zaman zaman dövmetedir. “*Yumuşak denizanası,*” diyerek vurdun ona, “*Sen de karını onların sayesinde doyuruyorsun, onların parasıyla şu ib...e kılıklerini alıyorsun ve okula gidiyorsun*” (Tamaro, 2001: 140).

Babanın küçükken hiç sevmediği kızına olan tavrı, kızı büyüüp serpilince değişmiştir. Bunun sebebi ise babanın cinsel sapkınlığıdır. “*On bir- on iki yaşlarındayken onu sık sık över olmuştun. Ne var ki notları ya da kişiliği yüzünden değil, bacakları ya da poposunun güzelliğiyle bu övgünün nedeni. İlk zamanlarda senin bu gözlemlerin yüzünden kıpkırmızı oluyordu*” (Tamaro, 2001:120).

Anne ise çocuklarına karşı çok merhametli ve sevgi dolu bir tutum sergilerken onları aşağılayan ve çocuğun ölümüne sebep olan eşine karşı nefret doludur. “*Acaba neden sana bir tokat atmamıştım? Neden acaba binlerce kez tokat atmamıştım? Neden bilmiyorum. Belki de çok iyi biliyorum. Çünkü korkuyordum, senin oyuncağın olmuştum, çünkü belki de aslında senin haklı olduğunu düşünüyordum*” (Tamaro, 2001: 146).

Alevler İçindeki Orman adlı eserde anne ve baba birbirini çok sevmektedir fakat çocuklarının olmasıyla birlikte annede tutum değişikliği olmuştur. Baba ise kendini çocuğuna ve eşine adanmış onlara nasıl yardımcı olabilirim derindedir. Fakat zamanla kıskançlığı artan baba bu kıskançlığı yüzünden eşinin ölümüne sebep olmuştur.

Tablo 8.

“Alevler İçindeki Orman” Adlı Eserde Yer Alan Nevrotiklik Tutumu

	f	Sayfa No	%
ANNE	4	156,156,165,166	%18.18
BABA	18	156,170,172,173,173,174,175,176,177,178,179, 182,182,183,183,184,185	%81.81
TOPLAM	22		%99.99

Hikâyenin başında eşine ve çocuklarına karşı merhametli bir tavır izleyen baba eşinin de tavırlarının değişmesiyle kıskançlığın pençesine düşer. Bu kıskançlık onun eşine kötü davranmasına sebep olur ve hikâyenin sonunda eşine bir lobut vurarak onu öldürür. *“Onu kaldırdım ve karımın alınına indi. Boğuk bir ses duyuldu ve Anna bir paçavra gibi yere yıkıldı”* (Tamaro, 2001: 186).

Annede babaya oranla fazla olmayan nevroitiklik doğumla beraber annenin depresyona girmesiyle ortaya çıkar. *“Doğum onda uzun süredir gizlemekte olan depresyonu su yüzüne çıkartmıştı. Artık yıkanmıyor, alışveriş yapmıyor, yemek pişirmiyordu. Akşamları işten döndüğümde bebeği boynuna dek pislige boğulmuş, aklıktan ağlarken buluyordum”* (Tamaro, 2001: 156). Nevrotiklik tutumunun yazarın kitaplarındaki dağılım frekansı aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 9.

Nevrotiklik Tutumunun Eserlere Göre Dağılımı

Eser Adı	Tutum	%
Tombul Yürek	27	%11,68
Tobia ve Melek	33	%14,28
Her Melek Korkunçtur	64	%27,70
Atla Bart	23	%9,95
Yanıtla Beni	27	%11,68
Cehennem Yoktur	35	%15,15
Alevler İçindeki Orman	22	%9,52
Toplam Tutum Sayısı	231	%99,96

Tablo 9’da görüldüğü gibi nevroitik tutumun en fazla olduğu eser yazarın kendi yaşamını anlattığı otobiyografik romanı olan “Her Melek Korkunçtur” adlı eseridir.

Sorumluluk

Tombul Yürek adlı eserde çocuğuna karşı pek sorumlu bir tutum sergilemeyen ebeveynin işlerine karşı sergiledikleri tutum tam tersinedir. İşlerini hiç aksatmayan ve işte başarılı olmak için her türlü gayreti gösteren bir anne ve babaya rastladığımız hikâyede hem anne hem baba tam bir işkoliktir.

Tablo 10.

“Tombul Yürek” Adlı Eserde Yer Alan Sorumluluk Tutumu

	f	Sayfa No	%
ANNE (Angelica)	7	15,15,16,17,22,30,96	43.75
BABA (Arturo)	3	12,13,17	%18.75
ANNEANNE	6	23,24,26,26,26,27	%37.5
TOPLAM	16		%100

Tombul Yürek adlı eserde anne ve babanın sorumluluk tavrının çocuğa pozitif yansımadığını görmekteyiz. Bu tutumu işlerinde sergileyen anne ve babaların sorumluluk tutumunun çocuğa yansıması ise annenin kilo takıntısından kaynaklanmaktadır. “Düzenli olarak her sabah ve her akşam tartılıyor ve eğer akşamları yüz gram aldığını görürse yatağa yatmak yerine bahçeye çıkıyor ve trambolin üzerinde sabaha kadar zıplayıp duruyordu. Eğer tartı iki yüz gram fazlalık gösterirse ağlamaya başlıyor ve onu teselli etmek Michele’ye düşüyordu” (Tamaro, 2018: 17).

“Korkunç; ama umutsuz değil! Eğer şimdiden önlem alırsak her şey kısa zamanda normale dönecektir!” (Tamaro, 2018: 15).

“Babasının durumu da farklı değildi: Babası spor otomobiller sattığından ve spor otomobilleri de yanık tenli, zayıf beyler satın aldığından daima yanık tenli ve zayıf olmak zorundaydı” (Tamaro, 2018: 17).

Günlerinin büyük bir kısmını evde yalnız geçiren ve her yaz ağustos ayını anneannesinin yanında geçiren Michele’nin mutsuz ve kilolu bir çocuk olmasında anne ve babasının işkolik olması çok etkilidir. Anne ve babanın bu tutumları çocuğu yalnızlığa itmiştir.

Tobia ve Melek adlı eserde ise uyum ile ilgili çok fazla bir bulgu olmasa da annenin evin geçimini sağlamak için gösterdiği aşırı yoğun uğraş ve dedenin torunu için yaptıklarında bu tutumu görmekteyiz.

Tablo 11.

“Tobia ve Melek” Adlı Eserde Yer Alan Sorumluluk Tutumu

	f	Sayfa No	%
ANNE	7	13,23,35,36,36,102,106	%53.84
BABA	1	102	%7.69
DEDE	5	24,24,28,42,43	%38.46
TOPLAM	13		%99.99

Babanın işsiz olduğu ve sürekli olarak geceleri içip eğlendiği durumda evi geçindirmek ve çocukla ilgilenmek anneye düşmekteydi. Annesi ise bütün gün oradan oraya koşuyor ve başkalarının evlerini temizliyordu” (Tamaro, 2015: 13).

Romanda anne ve babada çok göremediğimiz sorumluluk tutumunu bir yardımcı kahraman olarak olayların pek içinde yer alamamasına rağmen dedede görmekteyiz. “Martina okula başladıktan sonra, dedesi haftada en az iki kere gelip onun ödevlerine yardım etme görevini üstlenmişti” (Tamaro, 2015: 23).

Her salı ve perşembe günü hiç aksatmadan torununun yanına gelen onunla verimli vakit geçiren dedenin sorumlu tutumu hikâyede şöyle betimlenir: “Dedesi de bir İsviçre saati gibi dakikti. Üçe tam üç dakika kala Martina, onun sokağın köşesini döndüğünü görürdü ve saat tam üçte kapı çalınırdı” (Tamaro, 2015: 24).

Atla Bart adlı eserde aşırı disiplinli, çalışkan ve mükemmeliyetçi bir anne ve babaya şahit olmaktadır.

Tablo 12.

“Atla Bart” Adlı Eserde Yer Alan Sorumluluk Tutumu

	f	Sayfa No	Yüzde
ANNE	9	8,11,11,13,16,26,42,50,56	%69.23
BABA	4	8,11,13,26,	%30.76
ANNEANNE	-		
DEDE	-		
TOPLAM	13		%99.99

Anne ve baba çocuklarının her anını dolu dolu geçirmesini derslerden arta kalan zamanlarda kurslara gitmesini istiyorlardı. “Amaranta ve Pierfrancesco haftalık program çizelgesine bakmışlar ve Salı öğleden sonralarında oğullarının iki saatlik boşluğu olduğunu fark etmişlerdi; elbette böyle değerli bir zamanı kaybetmesi düşünülemezdi bile” (Tamaro, 2015: 26).

Kendi yaşamında kurallarıyla yaşayan bir amca ve yengeye şahit olduğumuz eserde yenge bu tutumlarının tamamen öze dönük olduğunu görmekteyiz.

Tablo 13.

“Yanıtla Beni” Adlı Eserde Yer Alan Sorumluluk Tutumu

	f	Sayfa No	%
ANNE (Yenge)	2	20,54	%100
BABA (Amca)	-		----
TOPLAM	2		%100

Evin günlük işlerini yapmada çok planlı bir yengeye şahit olduğumuz eserde. Yenge üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmektedir. O gün öğleden sonra kümesleri temizlemesine yardım ettim. Ertesi gün birlikte Noel kurabiyeleri pişirdik. Az konuşuyordu. “Şunu ver, bunu al,” diyordu” (Tamaro, 2001: 20).

“Cehennem Yoktur” adlı eserde çocuklarına karşı sorumluluk sahibi bir anne ile bunun tam tersi bir baba karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 14.

“Cehennem Yoktur” Adlı Eserde Yer Alan Sorumluluk Tutumu

	f	Sayfa No	%
ANNE	6	113,121,122,129,136,141	%85.71
BABA	1	118	%14.28
TOPLAM	7		%99.99

Babada nerdeyse hiç göremediğimiz bu tutumu çocuklarını koruyamamaktan dert yanan bir annede az da olsa görmekteyiz. Çocuğunun okula fazla uğramamasının sebebini araştırmak ve onun sıkıntılarını çözmek için anne sık sık psikologdan yardım istemektedir. Yeniden aynı psikoloğa gittim” (Tamaro, 2001: 129).

Alevler İçindeki Orman adlı eserde annede hiç görmediğimiz tutumu babada az da olsa görmekteyiz.

Tablo 15.

“Alevler İçindeki Orman” Adlı Eserde Yer Alan Sorumluluk Tutumu

	f	Sayfa No	%
ANNE	-	---	----
BABA	3	156,157,167	%100
TOPLAM	3		%100

Annenin depresyona girmesiyle babaannelik rolünü de üstlenmiş ve bu durumdan hiç de şikâyetçi değildir. “Kısa sürede annelik yapmayı öğrendim. Bez değiştirmek, onu pudralamak, dudaklarımla sütün ısısını kontrol etmek kolaydı” (Tamaro, 2001: 156).

Sorumluluk tutumunun yazarın kitaplarındaki dağılım frekansı aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 16.

Sorumluluk Tutumunun Eserlere Göre Dağılımı

	f	%
Tombul Yürek	16	%29,62
Tobia ve Melek	13	%24,07
Her Melek Korkunçtur	-	-
Atla Bart	13	%24,07
Yanıtla Beni	2	%3,70
Cehennem Yoktur	7	%12,96
Alevler İçindeki Orman	3	%5,55
TOPLAM	54	%99,97

Tablo 16’da görüldüğü gibi sorumluluk tutumuna yazarın otobiyografik romanında hiç rastlanmamaktadır. Bu tutumun en fazla rastlandığı eserler ise yazarın fantastik türde verdiği “Tombul Yürek”, “Tobia ve Melek”, “Atla Bart” eserleridir.

Açıklık

Duyarlı, entelektüel, özgün ve duygusal zenginliğin yoğun olduğu bu kişilik özelliğinin yansımalarını Tombul Yürek adlı eserde anne ve babada görememekteyiz. Akademik yönü kuvvetli, analitik düşünen ve çevresinde olup bitene karşı duyarlı olan kişilerin sorunlara karşı sergilediği tutumlar da akıl ve mantığa uygun tutumlardır. Romanda ise anne ve babanın sekiz yaşında bir çocuğu uzun süre evde yalnız bırakması ve onun kilo sorununa uygun çözümler üretememesi anne ve babanın bu tutuma uygun hareket etmediklerini göstermektedir.

Tablo 17.

“Tombul Yürek” Adlı Eserde Yer Alan Açıklık Tutumu

	f	Sayfa No	%
ANNE (Angelica)	0	---	----
BABA (Arturo)	0	---	----
ANNEANNE	2	26,26	%100
TOPLAM	2		%100

Romanda anne ve babada hiç yer almayan bu tutumu yardımcı karakter olan anneannede olayların içinde çok fazla yer almamasına rağmen görmekteyiz. “Her sabah ormana gidiyorlardı ve anneannesi orada kuşların türlerini sesinden ayırt etmeyi, sincapların yuvalarını bulmayı, yenilebilen otlarla zehirli otların farkını öğretiyordu” (Tamaro, 2018: 260).

Tobia ve Melek adlı romanda anne ve babada çok fazla görmediğimiz bu tutum romanın yardımcı kahramanı olan dedede görülmektedir.

Tablo 18.

“Tobia Ve Melek” Adlı Eserde Yer Alan Açıklık Tutumu

	f	Sayfa No	%
ANNE	2	102,106	%20
BABA	1	102	%10
DEDE	7	9,27,28,36,40,41,42,	%70
TOPLAM	10		%100

Okulda öğretmenlerinin evde anne ve babasının hem sözlerinden hem davranışlarından çok sıkılan Tobia’nın keyifle zaman geçirdiği tek kişi dedesidir. Hayatta yaşadığı pek çok sıkıntıyı atlatmasını sağlayan bilgili ve kültürlü dedesi sadece ona okul derslerinde değil hayatı anlama ve kavramada da çok yardımcı olmaktadır. “Dedesi o kadar çok şey biliyordu ki! Onun yanıtlayamadığı tek bir soru bile yoktu. Dedesi bunu baştan sona dek okumuş olduğu ansiklopediye bağlıyordu. Kırmızı suni deriye ciltlenmiş yirmi iki cilt ansiklopediyi “abaküs” maddesinden “ziggurat” maddesine dek okumuştum” (Tamaro, 2015: 27).

Tobia aynı zamanda onunla farklı oyunlar oynamakta ve ona aklına gelen her şeyi çok rahat sorabilmektedir. Dedesinin her salı ve perşembe gelmesini adeta iple çeken

Tobia onun rahatsızlanıp gelemediği günü adeta dakika dakika sayıyordu. “Küçük kız hesap yapmıştı: On gün, on iki saat, altı dakika ve on sekiz saniyeden beri dedesi ortalıkta görünmüyordu” (Tamaro, 2015: 32). “Özellikle okulda öğretmen evde anne ve babanın değişik bir çocuk olarak betimlediği Tobia’nın dedesi değişikliği bir ayrıcalık olarak görmektedir. Değişik olan insan, daha varlıklıdır. Örneğin sana hiç çirkin ördek yavrusunun masalını anlatmış mıydım?” (Tamaro, 2015: 27).

Yazarın anne ve babasında rastlayamadığımız bu tutuma anneannede sıklıkla rastlamaktayız. İyi bir eğitim seviyesi olan anneannenin torunlarına olan sevgisi ve ilgisi diğer ebeveynlere oranla bir hayli fazladır.

Tablo 19.

“Her Melek Korkunçtur” Adlı Eserde Yer Alan Açıklık Tutumu

	f	Sayfa No	%
ANNE	1	184	%10
BABA	-		
DEDE			
ANNEANNE	9	94,99,121,131,185,203,203,221,222	%90
TOPLAM	10		%100

Yazar okuma alışkanlığını anneanesi sayesinde kazanmıştır. “Anneannem, bayıldıği lokum kutusu gibi kitapları birbiri ardına yutardı ve o bekleme ve durağanlık aylarında bana da bulaştı”(Tamaro, 2013: 203).

Yine onun sayesinde Roma’ya giderek sinema yönetmenliği eğitimi almıştır. “Sırf bu yolculuk için anneannem bana yeni bir kazak, gömlek ve pantolon hediye etti, bunları ötekilerle birlikte büyükbabamın bavuluna yerleştirdi biletimi satın aldı, iki sandviç hazırladı ve beni Roma trenine bindirdi”(Tamaro, 2013: 84).

Cehennem Yoktur adlı eserde hem anne hem de babanın çocuklarına karşı sergilediği tutumlarda açıklık ilesine uygun bir tutuma pek rastlayamamaktayız.

Tablo 20.

“Cehennem Yoktur” Adlı Eserde Yer Alan Açıklık Tutumu

	f	Sayfa No	%
ANNE	2	102,128	%66.66
BABA	1	119	%33.33
TOPLAM	3		%99.99

Anne okulu bırakıp devamlı kiliseye gitmeye başlayan çocuğunun, kiliseye gitme teklifini kendisi kiliseyi hiç sevmemesine rağmen kabul eder. Bir keresinde, sen yurt dışına yolculuğa gittiğin zaman onu sevindirmek için birlikte ayine gittim”(Tamaro, 2013: 127).

Hatta çocuğu kilisenin öğretmenlerini annesine kabul ettirmek için çaba sarf ettiğinde onu kırmadan gerekli açıklamalar yapmayı tercih eder. “Seni canı gönülden dinliyorum,” dedim, ama biliyorsun benim de kendime göre düşüncelerim var ve bunları değiştirmek zor oluyor.” S.128

Alevler İçindeki Orman adlı eserde hem anne hem de babada açıklık tutumuna çok fazla rastlayamamaktayız.

Tablo 21.

“Alevler İçindeki Orman” Adlı Eserde Yer Alan Açıklık Tutumu

	f	Sayfa No	%
ANNE	2	164,175	%66.66
BABA	1	161	%33.33
TOPLAM	3		%99.99

Baba doğumdan sonra eşinin depresyona girmesiyle onun bu halini kabullenip bir psikologdan yardım ister. “Bunun üzerine psikoloğa danışmak istedim” (Tamaro, 2001: 186).

Depresyona giren anne ise bu durumun farkında ve kendini bu durumdan kurtarmak için çaba sarf etmektedir. “Anna onu dünyaya getirmiş olmaktan gurur duyuyordu. Yüreğindeki darlık onu hala kavuruyordu ama ilaçlarla denetim altına tutmayı başarıyordu” (Tamaro, 2001: 186).

Açıklık tutumunun yazarın kitaplarındaki dağılım frekansı aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 22.

Açıklık Tutumunun Eserlere Göre Dağılımı

	f	%
Tombul Yürek	2	%7,14
Tobia ve Melek	10	%35,71
Her Melek Korkunçtur	10	%35,71
Atla Bart	--	--
Yanıtla Beni	--	--
Cehennem Yoktur	3	%10,71
Alevler İçindeki Orman	3	%10,71
TOPLAM	28	%99,98

Tablo 22’de görüldüğü gibi açıklık tutumuna “Atla Bart” ve “Yanıtla Beni” adlı eserlerde hiç rastlanmazken “Tobia ve Melek” ile Her Melek Korkunçtur adlı eserlerde bu tutumun diğer eserlere göre fazla olduğu görülmektedir.

Dışadönüklük

Dışadönük kişiler genel olarak aktif, canlı, heyecanlı, sosyal ve maceracı kişiliğe sahip kişilerdir. Tombul Yürek adlı metinde çoğunlukla anne ve anneannenin babaya göre daha fazla böyle bir tutum sergilemiş olduğunu görmekteyiz.

Tablo 23.

“Tombul Yürek” Adlı Eserde Yer Alan Dışadönüklük Tutumu

	f	Sayfa No	%
ANNE (Angelica)	8	13,22,24,30,124,137,138,138	%53.33
BABA (Arturo)	1	13	%6.66
ANNEANNE	6	23,24,26,26,26,27	%40
TOPLAM	15		%99.99

Eserde Michele'nin annesi karşımıza bir mayo firmasının yöneticisi olarak çıkar. Aktif ve girişken olan anne iş yoğunluğundan ağustos aylarında çocuğunu annesine bırakmakta ve sık sık geziye çıkmaktadır. “O sıralar annesi, yeni mayo koleksiyonunu dünyaya tanıtmak için sürekli yolculuk yapıyordu; bu nedenle Michele de evde istediği gibi davranabiliyordu” (Tamaro, 2018: 30).

Annenin dışadönük bir tutum sergilemesi anneyi iş hayatında girişken bir kişi olarak karşımıza çıkarmaktadır. Bu tutumun çocuğa yansımaları romanın başında negatiftir. Eserin sonunda ise ebeveyn hatasını anlamış ve bu tutumun çocuğa yansımaları pozitif olmuştur. “Annesi onun üstüne atlıyor, onu öpücüklerle boğuyor, hiç yapmadığı gibi sarılıyordu ona. Sonra hiçbir şey söylemeden, gülümseyerek onu mutfaka götürüyor ve orada ikisi baş başa oturup yeni pişmiş pastayı yiyorlardı” (Tamaro, 2018:124).

Tobia ve Melek adlı romanda ise dedenin doğal olarak sergilediği bu tutumu anne ve babanın çocuğunu kaybedip bulduktan sonra sergilediklerini görmekteyiz.

Tablo 24.

“Tobia Ve Melek” Adlı Eserde Yer Alan Dışadönüklük Tutumu

	f	Sayfa No	%
ANNE	5	102,104,104,106,107	%25
BABA	3	102,104,106	%15
DEDE	12	24,27,28,28,30,36,36,40,41,42,43,106	%60
TOPLAM	20		%100

Pozitif özelliklerin yoğunluğunun göze çarptığı babada bu özelliklerin aşırı yoğun olması babanın çocuğuna ve eşine zaman ayıramamasına sebep olmaktadır.

Tobia ve Melek adlı eserde baba hem işsiz hem de akşamları arkadaşlarıyla bara gidip geç saatlere kadar eğlenmekte, eve sarhoş gelip evde olay çıkarmaktadır.

“Baba eve döndüğünde annesi ve Martina çoktan uykuya dalmış olurlardı. Onun gelişini bazen duyarlar, bazen duymazlardı. Bazı akşamları girer girmez bağırışma başlardı:

Margerita! Akşam yemeğim nerede ?”

Bunun üzerine annesi geceliği ve terlikleriyle kalkar, ocağın başına geçerdi. Ama babası gene de memnun olmazdı. Çoğu zaman da karnını doyurduktan sonra Martina'nın odasına girer ve yorganını çekip bağırırdı: “ Uyan çabuk! Babacığına bir öpücük ver !” Eğer kızı, bu emre çabuk uymazsa o daha yüksek sesle bağırılmaya başlardı: Duymadın mı? Babanı sevmiyor musun yoksa?” (Tamaro, 2015: 36).

Dede ise torunuyla çok yönlü bir iletişim kurmaktadır. Özellikle duygusal anlamda da çok sağlam bir iletişimleri vardır. “Eve döndüklerinde birlikte ödevlerini yapmışlardı.

Dersi bitince de yatağın üzerine oturmuş ve Martina da onun kucağına tırmanmıştı. Bu onların özel anlaşmalarından biriydi. Dede gitmeden önce on dakika kadar böyle oturlardı. Bazen konuşurlar bazen de sessizliğin tadını çıkarırlardı” (Tamaro, 2015: 42).

Yaşamının ciddi bir kısmını evine uğramadan arkadaşlarıyla eğlenerek geçiren bir baba ve özellikle eşinden ayrıldıktan sonra kendini eğlenceye adanmış bir anneye sahip olan yazar onların bu aşırı sosyal yaşamına ayak uydurmada çok sıkıntılar yaşamaktadır.

Tablo 25.

“Her Melek Korkunçtur” Adlı Eserde Yer Alan Dışadönüklük Tutumu

	f	Sayfa No	%
ANNE	17	35,84,100,101,101,103,104,105106,136,137,145,145,145,146,153,158	%44.73
BABA	21	34,35,40,84,84,85,85,86,87,134,134,135,136,136,136,138,139,204,234,235	%55.26
ANNEANNE	-		
DEDE	-		
TOPLAM	38		%99.99

Baba kendine tamamen evin dışında bir yaşam kurmuş ve ailesiyle olan iletişimi neredeyse yoktur. *Babam eve aralıklı olarak gelmeye başlamıştı; bazen vardı bazen yoktu ve yok oluşuyla ilgili bir açıklama da yoktu. Bu pek büyük bir değişim yaratmamıştı çünkü varken de konuşmazdı”*(Tamaro, 2013: 34).

Çalışmayı sevmeyen tek derdi eğlenmek gezmek ve gece hayatı olan baba bu eğlencesinin faturasını da başkalarına kesmeyi çok iyi başarabiliyordu. *“Amerikan artisti gibi güzel, gizemli, her gerçek çapkın gibi karda yürüyüp izini belli etmeyen babam, sanırım yıllar boyunca arkadaşlarının ve kalplerini çaldığı kadınların sırtından geçindi”*(Tamaro, 2013: 134).

Kendini sürekli yalnız bırakan eşinden ayrılan anne de kendini eğlenmeye adanmış evine her gün arkadaşlarını çağırıp sabahlara kadar âlem yapmaya başlamıştır. *“Işığın geç saatlere kadar yanık kaldığını, üç çocuklu bir ev için alışılmadık sayılacak o gürültünün odalarımızı şiddetle işgal ettiğini hala hatırlıyorum. Uyandığımızda evimiz evimize benzemez; âlem yapılmış bir çıkmaz sokak köşesini andırırdı”* (Tamaro, 2013: 145).

Anne ve babanın devamlı çalıştığı ve çok girişken olduğu eserde aktif, canlı ve iddialı bir anne ve babaya rastlamaktayız.

Tablo 26.

“Atla Bart” Adlı Eserde Yer Alan Dışadönüklük Tutumu

	f	Sayfa No	%
ANNE	6	7,11,13,250,251,251	%25
BABA	2	7,13	%75
ANNEANNE	-		
DEDE	-		
TOPLAM	8		%100

İş hayatında çok çalışkan ve hareketli olan anne ve baba meslekleri sebebiyle birbirleriyle bile çok nadir görüşebilmektedir. “Amaranta artık eve haftada iki üç gün gelir olmuştu; Pierfrancesco'nun uçağı ise kendi şehrine ancak iki ayda bir kez uğruyordu. Ama yazları tam iki haftayı birlikte geçiriyorlardı” (Tamaro, 2015: 27).

Yanıtla Beni adlı eserde anne ve babanın hayatını yitirmesiyle bu rolü amca ve amcanın eşi yenge üstlenmiştir. Amca ve yenge ise çok yaşlı ve kendi halinde insanlardır.

Tablo 27.

“Yanıtla Beni” Adlı Eserde Yer Alan Dışadönüklük Tutumu

	f	Sayfa No	%
ANNE(Yenge)	2	24,54	%66.66
BABA(Amca)	1	15	%33.33
TOPLAM	3		%99.99

Yanına aldığı ve bir türlü istediği gibi davranmayan yeğeninden iyice umudu kesen amca ve yenge artık ona karşı daha rahat ve doğal bir tavır sergilemektedir. “Amcamlar beni sessizce karşıladılar. Artık kimse benden kiliseye gitmemi istemiyordu, iyi davranışlar sergilemek zorunda değildim; herkes benden daha kötüsünü bekliyordum ve ben de onlara bunu vermekte zorlanmıyordum” (Tamaro, 2001: 27).

“Cehennem Yoktur” adlı eserde aktif, canlı ve sosyal bir anne ve babaya rastlayamamaktayız.

Tablo 28.

“Cehennem Yoktur” Adlı Eserde Yer Alan Dışadönüklük Tutumu

	f	Sayfa No	%
ANNE	-		----
BABA	2	121,136	%100
TOPLAM	2		%100

Baba ve anne çok sosyal insanlar olmasalar da baba kızının on sekiz yaşını ve lise olgunluk sınavı başarısını kutlamak için bir parti düzenler. “Kızının on sekiz yaşını ve olgunluk sınavlarını kutlayacaktın. Şirket tatil olduğu için sen de villada kalıp partiye katıldın. Elimde kanepelerle sağa sola koştururken, seni sürekli Laura'nın kız arkadaşlarının arasında görüyordum. Hepsi esprilerine gülüyor, sen onların beline sarılıyordun” (Tamaro, 2013: 136).

“Alevler İçindeki Orman” adlı yapıtta babada hiç rastlamadığımız dışadönüklük annede az da olsa görülmektedir.

Tablo 29.

“Alevler İçindeki Orman” Adlı Eserde Yer Alan Dışadönüklük Tutumu

	f	Sayfa No	%
ANNE	2	171,171	%100
BABA	-	---	----
TOPLAM	2		%100

Depresyona giren anne depresyonun etkisiyle çocuğuyla fazla ilgilenmemekte ve rahat bir tavır sergilemektedir. “Akşamları kayıtsız bir ses tonuyla ona, “Saat dörtte seni aradım ama yoktun...” diyordum. O her zaman rahattı. Silvia ve Giulia ile çıktım, parka çıktım, parka gittik...” diyordu” (Tamaro, 2001: 171).

Dışadönüklük tutumunun yazarın kitaplarındaki dağılım frekansı aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 30.

Dışadönüklük Tutumunun Eserlere Göre Dağılımı

	f	%
Tombul Yürek	15	%17,04
Tobia ve Melek	20	%22,72
Her Melek Korkunçtur	38	%43,18
Atla Bart	8	%9,09
Yanıtla Beni	3	%3,40
Cehennem Yoktur	2	%2,27
Alevler İçindeki Orman	2	%2,27
Toplam Tutum Sayısı	88	%99,97

Tablo 30’da görüldüğü gibi bu tutum en fazla yazarın kendi yaşamını anlattığı “Her Melek Korkunçtur” adlı eserde görülmektedir.

Uyumluluk

Bu kişiliğe sahip kişiler genel olarak dürüst, merhametli, yumuşak kalpli, fedakâr ve duygusal özelliklere sahiptirler. “Tombul Yürek” adlı eserde babada hiç rastlanmayan bu tutum anne ve anneannede görülse de anneannede doğal olarak ortaya çıkarken annede kaybettiği oğlunu bulduktan sonra ortaya çıkmaktadır.

Tablo 31.

“Tombul Yürek” Adlı Eserde Yer Alan Uyumluluk Tutumu

	f	Sayfa No	Yüzde
ANNE (Angelica)	7	96,124,137,138,138,	%53.84
BABA (Arturo)	0	---	---
ANNEANNE	6	23,24,26,26,26,27	%46.15
TOPLAM	13		%99.99

Çocuğuna kilolu olduğu için fazla baskı yapan, onu çok katı kuralları olan bir zayıflama merkezine gönderen anne, çocuğunun kendinden uzaklaştığını görünce hatasını anlar ve bu tutumunu değiştirir. Ve daha uyumlu bir tutum sergiler. “İskemleye oturur oturmaz, annesi onun saçlarını okşadı” (Tamaro, 2018:138).

Anneanesi ile pek fazla zaman geçirme fırsatı bulamayan Michele anneanesinin kendine karşı sergilediği merhametli, yumuşak kalpli ve arkadaş canlısı tavrından çok memnundur. “Michele’yi elinden tutarak bostana sürükledi; ortalık kararmış da olsa birer birer geçen yaz birlikte ettikleri bitkilerin nasıl büyüdüklerini gösterdi. Öğleden sonraları Michele otlara uzanıp resim yapıyor, akşamları da ateşin karşısına oturup ninesinden şimdiye dek hiç duymadığı masallar dinliyordu” (Tamaro, 2018: 26).

“Tobia ve Melek” adlı eserde dede; anne ve babaya göre daha çok uyumluluk özelliğine uygun tutumlar sergilemektedir.

Tablo 32.

“Tobia Ve Melek” Adlı Eserde Yer Alan Uyumluluk Tutumu

	f	Sayfa No	%
ANNE	5	102,104,104,106,107,	%25
BABA	3	102,104,106	%15
DEDE	12	24,27,28,28,30,36,36,40,41,42,43,106	%60
TOPLAM	20		%100

Anne ve babanın romanın son bölümünde sergiledikleri bu tutuma anne ve babayı iten çocuklarını kaybetmek olmuştur. “Annesi onun elini okşadı. Bunu şimdiye dek hiç yapmamıştı. Aynı anda Martina ensesinde minik bir gıdıklama hissetti. Tamam, minik civcivim bütün huzurevlerini ararız. Martina onun sözünü kesti: “Ne dedin bana ?” “Annesi kızardı. Yanlış bir şey mi söyledim? “ “Haydi, bakalım ,” dedi babası kızının saçlarını karıştırarak. “Yoksa kendini tavuk sanmaya mı başladın?” Bunun üzerine dedesi kakhkahalarla gülmeye başladı” (Tamaro, 2015: 106).

Romanın başından sonuna kadar hep yumuşak kalpli, fedakâr, huzurlu ve uyumlu biri olan Martina’nın dedesinde bu kişilik özelliklerini görmekteyiz. Torununu çok seven dede, kızı ve kızının eşi kendisine pek iyi davranmamasına rağmen çok sevdiği torununu hem eğitiyor hem de onunla güzel oyunlar oynuyordu. “Bu, dedesiyle onun en sevdiği oyunlardan biriydi. Martina köpek yavrusu olurdu, dedesi de onun sahibi. Dedesi onu parkın ortasında bulmuş gibi yapar, kuru bir bisküviyle onu yanına çağırır ve dili bir karış sarkarak yanına gelen köpekçiğin boynuna tasma takardı” (Tamaro, 2015: 35).

“Her Melek Korkunçtur” adlı eserde olumlu bir tutum olan uyumluluğa oransal olarak en fazla anneanne ve dedede rastlamaktayız. Anne ve babanın da zaman zaman böyle bir tutum sergilediğine fakat bu tutumun süreklilik arz etmediğine şahit olmaktadır.

Tablo 33.

“Her Melek Korkunçtur” Adlı Eserde Yer Alan Uyumluluk Tutumu

	f	Sayfa No	%
ANNE	10	21,47,91,130,137,137,153,159,184,241	%31.25
BABA	6	34,40,135,137,170,205	%18.75
ANNEANNE	11	92,94,99,121,127,131,185,203,203,221,222	%34.37
DEDE	5	61,65,69,86,94	%15.62
TOPLAM	32		%99.99

Hayatının çoğunu dışarda geçiren bir babanın çocuğuna ayırdığı çok nadir zamanların birinde onu mutlu etmek için bir çaba sarf ettiğine şahit olmaktadır. *Ausonia Plajı’ndaki anıların içinde tek tük babam da yer alıyor. Beni onun sırtına koymuşlardı ve kollarımı boynuna dolamıştım. Yunus gibi yapışmıştım boynuna*” (Tamaro, 2013: 40).

Anne ise hayatında nadir mutlu olduğu anlarda bu mutluluğu çocuklarıyla paylaşmaya çalışmaktadır. Annemize ağzını açtırıyor; oradan kardeşimize sesleniyorduk. Beşiğini giysilerini, mutfağın yanındaki kileri onun odası olarak hazırlıyorduk. Bayan A şimdilik daha büyük bir rol üstlenmiş, Bayan B’yi geçici olarak depoya göndermişti. Sanırım annem, bu ilginç durumdan ötürü fiziksel bir neşe içindeydi” (Tamaro, 2013: 137).

Anne ve babasıyla fazla zaman geçiremeyen Bart onlarla teknoloji sayesinde sürekli olarak iletişim kurmakta öyle ki ileri teknoloji sayesinde yediğinden içtiğine kadar her şeyi uzaktan kontrol etmektedir.

Tablo 34.

“Atla Bart” Adlı Eserde Yer Alan Uyumluluk Tutumu

	f	Sayfa No	%
ANNE	8	16,30,56,249,250,250,251	%88.88
BABA	1	10	%11.11
ANNEANNE	-		
DEDE	-		
TOPLAM	9		%99.99

Çocuğunu çok seven ona evcil hayvan almayı yasaklayan, sokakta yemek yedirmeyen annenin tavrı hikâyenin sonunda değişir ve annenin çocukla olan iletişimi daha sağlıklı bir hal alır. “Sen hep bir evcil hayvan isterdin değil mi? Tavuk ya da köpek, ne fark eder ki?

Önemli olan seni sevmesi” (Tamaro, 2015: 27). Bir külah dondurma ister misin? “Tabii!” diye yanıtladı Bart. “Vanilya ve çikolata!” “ Bana da vanilya ve çilek!” Sonra anne oğul dondurmalarını keyifle yalayarak parkın çıkışına yöneldiler” (Tamaro, 2015: 251).

“Yanıtla Beni” adlı eserde uyumluluk tutumunun çok olmadığını ve bu tutumun çocukla olan ilişkilerde değil de kendi aralarında olan ilişkilerde sergilendiğini görmekteyiz.

Tablo 35.

“Yanıtla Beni” Adlı Eserde Yer Alan Uyumluluk Tutumu

	f	Sayfa No	%
ANNE (Yenge)	21	20,23,23,24,24,26,27,27,28,30,31,32,33,33,33,34,39,41,45,54,54	%77.77
BABA(Amca)	6	19,28,28,34,39,41	%22.22
TOPLAM	27		%99.99

Amca ve eşi arasındaki ilişkilerde yengenin daha baskın bir tavır sergilediğini amcanın ise yengenin bu tavırlarına karşı daha uyumlu bir tavır sergilediğini görmekteyiz.

“Yengem emrediyor, amcam boyun eğiyordu. Evet Elide. Tamam Elide. Haklısın Elide”(Tamaro, 2001: 31).

“Cehennem Yoktur” adlı eserde babada rastlayamadığımız bu tutumu annede görmekteyiz

Tablo 36.

“Cehennem Yoktur” Adlı Eserde Yer Alan Uyumluluk Tutumu

	f	Sayfa No	%
ANNE	9	113,113,113,127,127,127,129,131,135	%81.81
BABA	2	113,116	%18.18
TOPLAM	11		%99.99

Baba engelli çocuğunu kabullenmekte zorlanmakta hatta onu istememekte anne ise ne olursa olsun çocuğunu yanına almakta ve onunla yaşamakta diretmektedir.

İlk kez senin iradene karşı koymayı başarmıştım. Sen onu Cottolengo benzeri bir yere kapatmak, yalnızca Noellerde gidip başını okşamak istedin. Bense kanguru, koala, opossum anaları gibi yavrumu yanımda tutmaya kararlıydım. Onunla hep konuşuyordum, okşuyordum, bebecik tenini kokluyordum” (Tamaro, 2013: 113).

“Alevler İçindeki Orman” adlı eserde anne ve babada bu tutumla pek karşılaşmamaktayız.

Tablo 37.

“Alevler İçindeki Orman” Adlı Eserde Yer Alan Uyumluluk Tutumu

	f	Sayfa No	%
ANNE	2	183,186	%66.66
BABA	1	164	%33.33
TOPLAM	3		%99.99

Anne, hikâyenin başında depresyon sebebiyle ev işleriyle ve çocuğuyla ilgilenmeyince baba onu nasıl mutlu ederim derdine düşer. “Düşünüyor ve kendi kendime, ona nasıl yardım edebilirim, ona yaşamı nasıl daha az ağır kılabilirim diye düşünüyordum” (Tamaro, 2001: 164).

Anne ise kıskançlık sebebiyle kendini döven eşinin farklı bir dönemden geçtiğini düşünüyor ve onun bu tavrına karşı çok anlayışlı bir tavır takınıyor. “Yüzüne bir tokat attım. Bir an sessizlik oldu. Telefon çaldı ama kimse cevap vermedi... Giula, “Baba... kötü,” dedi. Anna onu kucağına aldı, alnına bir öpücük kondurdu. “Hayır, baba kötü değil. Yalnızca çok yorgun. Gel, sevelim onu” (Tamaro, 2001: 183).

Uyumluluk tutumunun yazarın kitaplarındaki dağılım frekansı aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 38.

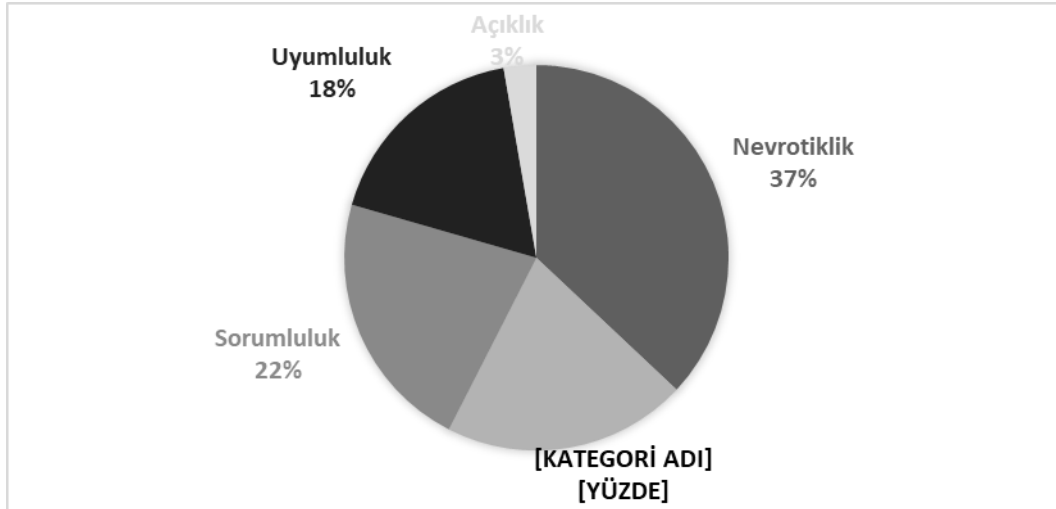
Uyumluluk Tutumunun Eserlere Göre Dağılımı

	<i>f</i>	<i>%</i>
Tombul Yürek	6	%5,55
Tobia ve Melek	20	%18,51
Her Melek Korkunçtur	32	%29,62
Atla Bart	9	%8,33
Yanıtla Beni	27	%25
Cehennem Yoktur	11	%10,18
Alevler İçindeki Orman	3	%2,77
Toplam Tutum Sayısı	108	%99,96

Tablo 38'de görüldüğü gibi bu tutum en fazla yazarın kendi yaşamını anlattığı “Her Melek Korkunçtur” adlı eserde görülmektedir.

Susanna Tamaro'nun eserlerinde ebeveyn tutumları beş faktör kuramına göre incelenmiştir. Ebeveynlerin (anne-baba-dede-anneanne) sergilemiş olduğu tutumların dağılımı grafiklerde gösterilmiştir. Her kitapta anne, baba, dede ve anneannelerin sınıflandırılması yapılmıştır. Kitaplarda dede ve anneannenin tutumlarının benzerlik göstermesi ve onların tutumlarının babalar ve annelerden keskin bir şekilde ayrılması sebebiyle ortaklık ve farklılık bağlamında da sınıflandırma yapılmıştır.

“Tombul Yürek” adlı romanda anne, baba, dede ve anneannenin sergilediği beş faktör kişilik özelliklerinin dağılımı aşağıdaki grafikte belirtilmiştir.

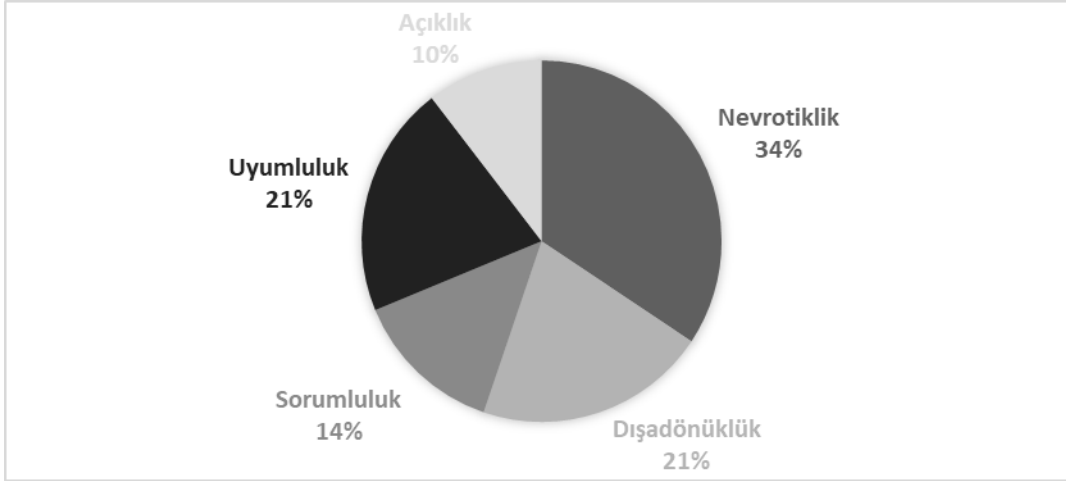

Grafik 1: Tombul Yürek Adlı Eserde Tutumların Dağılım Oranları

Grafik 1'de “Tombul Yürek” adlı eserde nevroitiklik ve dışadönüklük tutumlarının ağır basmakta olduğunu görmekteyiz. Çocuğuna çok fazla kızan, onun kilolarını takıntı haline getiren, yoğun iş mesaisinden dolayı çocuğuna fazla zaman ayıramayan bir anneye rastlamaktayız. Babanın, çocuğun hayatında çok fazla etkisine rastlamadığımız eserde babanın da en önemli ve öncelikli uğraşı işidir. Anne ve

babanın nevrotik ve dışadönük tutumunun çocuğa yansması negatif olmuş ve çocuğun anne ve babadan uzaklaşmasına onlarla sağlıklı iletişim kuramamasına sebep olmuştur.

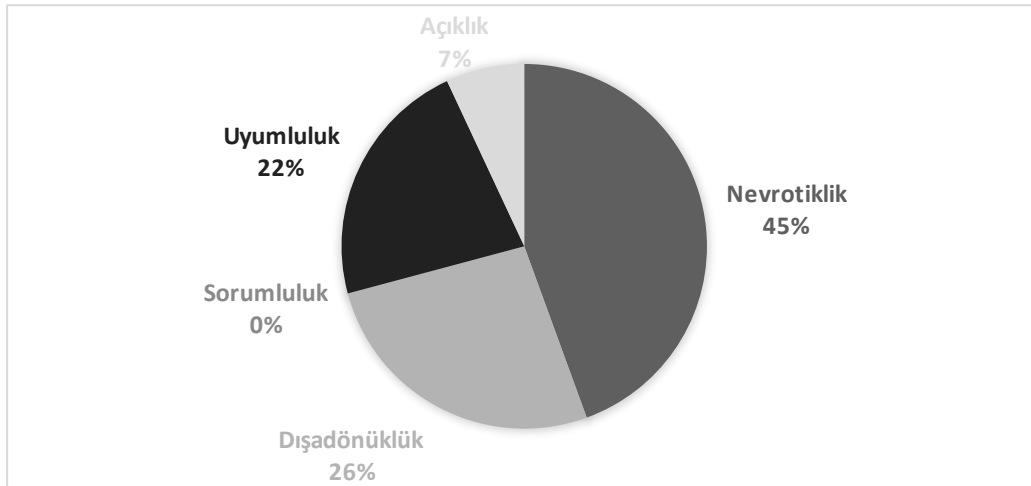
“Tobia ve Melek” adlı eserde anne, baba, dede ve anneannenin sergilediği beş faktör kişilik özelliklerinin dağılımı aşağıdaki grafikte belirtilmiştir.

Grafik 2: Tobia ve Melek Adlı Eserde Tutumların Dağılım Oranları

Grafik 2’de görüldüğü gibi nevrotiklik tutumunun ağır bastığı bu romanda okulda, evde ve çevresinde iletişim sıkıntısı yaşayan çocuğun anne ve babasının çocuğu anlamak gibi bir derdi yoktur. Hatta anne ve baba onu bu tutum ve davranışlarından dolayı suçlamaktadır. Devamlı sinirli olan anne ve babanın bu tutumu çocuğun kendisine ifade edememesine sebep olmuştur. Dışadönüklük tutumun da nevrotiklik kadar ağır bastığı eserde babanın aşırı sosyal olması onun anne ve çocuğu ile olan iletişimini olumsuz etkilemiştir.

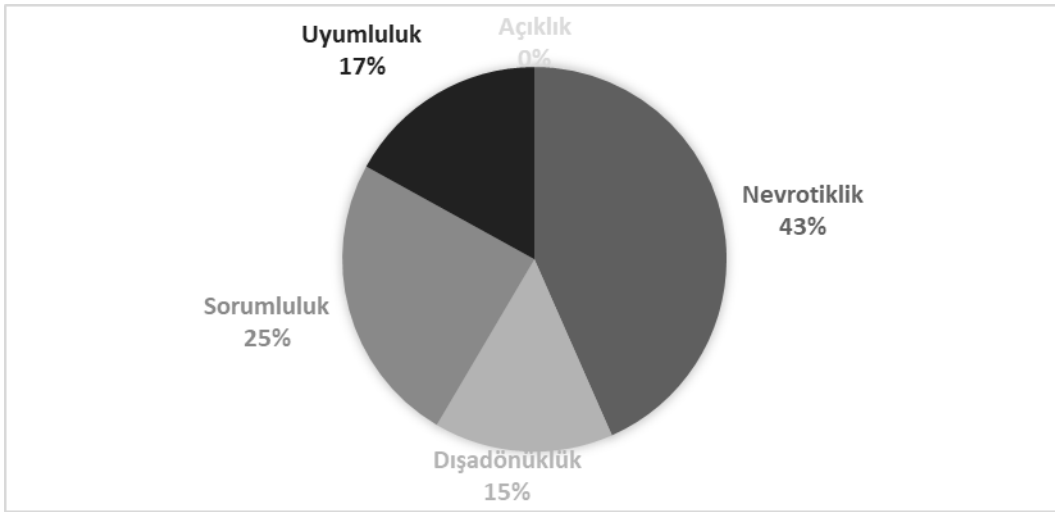
“Her Melek Korkunçtur” adlı otobiyografik romanda anne ve babanın tutumlarının dağılımı aşağıdaki grafikte verilmiştir.

Grafik 3: Her Melek Korkunçtur Adlı Eserde Tutumların Dağılım Oranları

Yazarın doğumundan ellili yaşlara kadarki hayatının kendi dilinden anlatıldığı otobiyografik romanda yazar başından geçen olayları kendi bakış açısıyla değerlendirmektedir. Eserde nevroitiklik ve dışadönüklük tutumlarının ağır bastığını görmekteyiz. Grafik 3’te görüldüğü gibi nevroitik tutumların fazla olduğu bir anne ve fazla dışadönük tavır sergileyen bir babanın olduğu eserde anne ve babada sorumluluk tutumunun hiç olmadığını diğer tutumların ise çok az olduğuna şahit olmaktadır. Eserde anneanne ve dedede açıklık ve uyumluluk tutumları fazla nevroitiklik, dışadönüklük ve sorumluluk ise hiç yoktur.

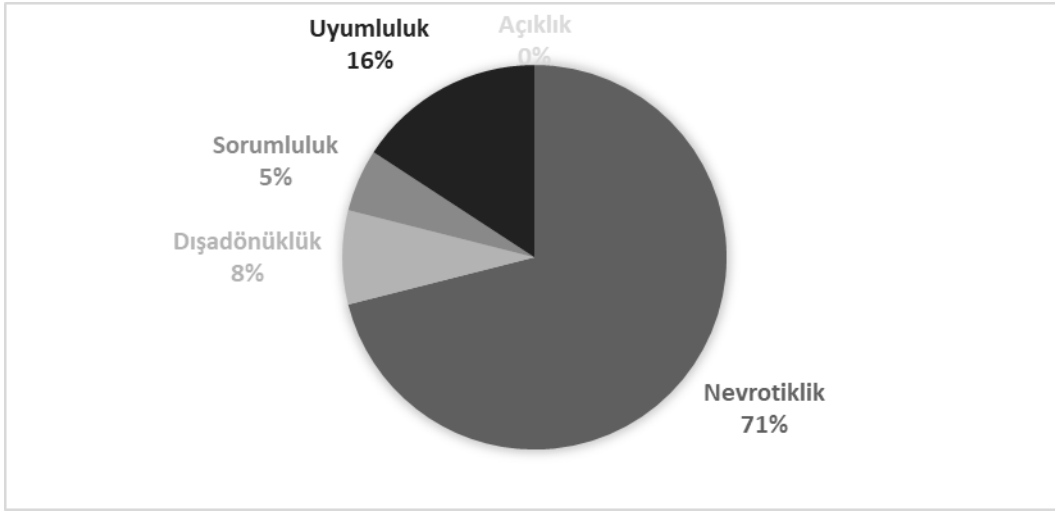
Bir fantastik kurgu romanı olan “Atla Bart” adlı eserde anne ve baba tutumları aşağıdaki grafikte belirtilmiştir.

Grafik 4: Atla Bart Adlı Eserde Tutumların Dağılım Oranları

Grafik 4’te görüldüğü gibi nevroitiklik tutumunun ağır olduğu romanda yoğun iş yaşamından dolayı çocuğunu teknoloji ile donatılmış akıllı bir evde tek başına yaşamaya mahkûm etmiş bir anne ve baba görmekteyiz. Sorumluluk ilkesinin de fazla olduğu eserde çocuğunu uzaktan kumanda ile takip eden anne ve baba onun çok başarılı ve her alanda birinci olmasını istemektedir. Açıklık ilkesine rastlamadığımız eserde uyumluluk ve dışadönüklük tutumları ise fazla değildir.

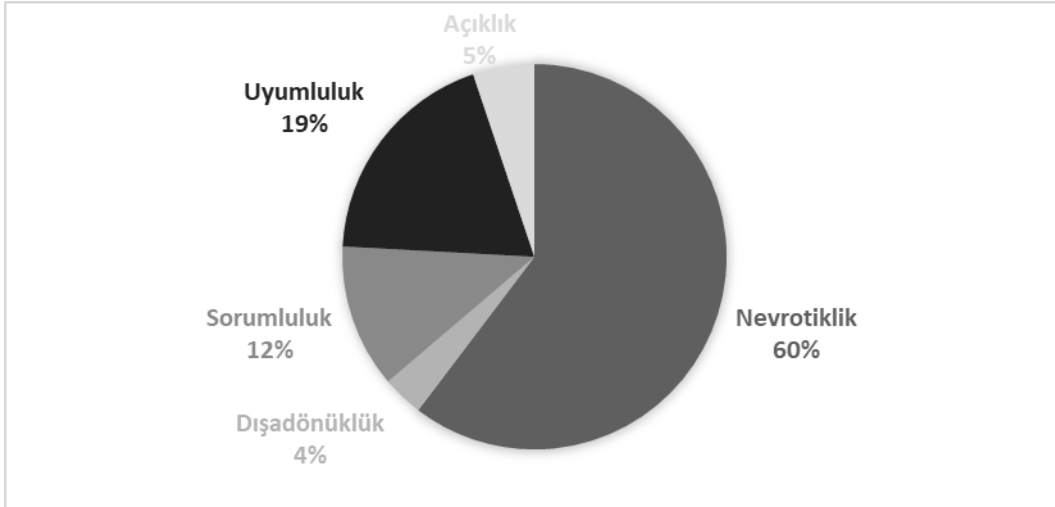
“Yanıtla Beni” adlı eserde anne ve babası küçük yaşta öldüğü için amca ve yenge anne ve baba rolünü üstlenmiştir. Amca ve yengenin tutum grafiği ise aşağıdaki grafikte belirtilmiştir.

Grafik 5: Yanıtla Beni Adlı Eserde Tutumların Dağılım Oranları

Yeğenin sevmeyen onu zaman zaman döven bir yengenin olduğu eserde grafik 5’te görüldüğü gibi nevroitiklik tutumunun çok fazla olduğunu ve bunun sebebinin ise yenge olduğuna şahit olmaktayız. Eserde diğer tutumlar fazla değildir.

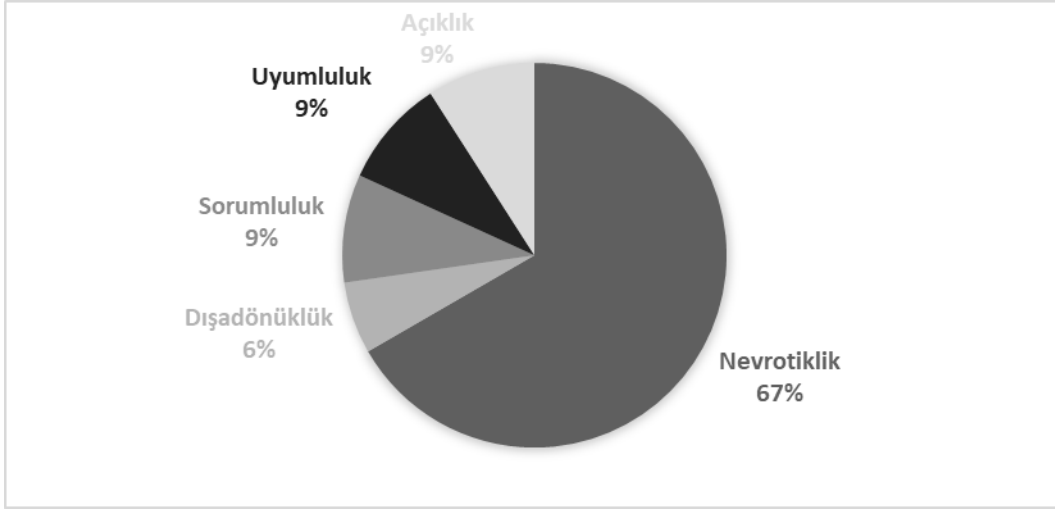
“Cehennem Yoktur” adlı eserde anne ve babanın tutumları aşağıdaki grafikte belirtilmiştir.

Grafik 6: Cehennem Yoktur Adlı Eserde Tutumların Dağılım Oranları

Grafik 6’da görüldüğü gibi nevroitiklik tutumunun ağır bastığı eserde baba engelli çocuğunu kabullenmekte zorlanmakta, ona hakaret etmekte ve zaman zaman onu dövmektedir. Sorumluluk ve uyumluluk tutumunun ise çocuğunu babaya karşı korumakta zorlanan anne tarafından sergilendiğini görmekteyiz.

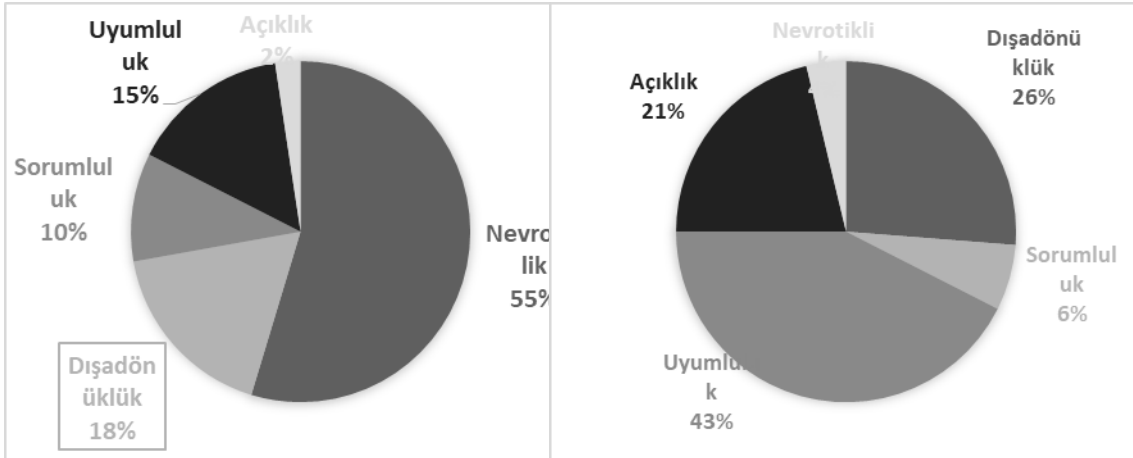
“Alevler İçindeki Orman” adlı eserde anne ve babanın tutumu aşağıdaki grafikte belirtilmiştir.

Grafik 7: Alevler İçindeki Orman Adlı Eserde Tutumların Dağılım Oranları

Depresyona girmiş bir anne ve kıskançlıktan dolayı eşini öldürmüş bir babanın olduğu eserde hem annenin hem babanın tavırlarında grafik 7'de görüldüğü gibi nevroitikliğin fazla olduğuna şahit olmaktayız. Diğer tutumların dağılımında ise neredeyse bir eşitlik söz konusudur.

Eserlerde anne ve babaların sergilediği tutumlarda bir ortaklık görülürken anne ve babaların dede ve anneannelerle sergilediği tutumlarda bir farklılık görülmektedir.

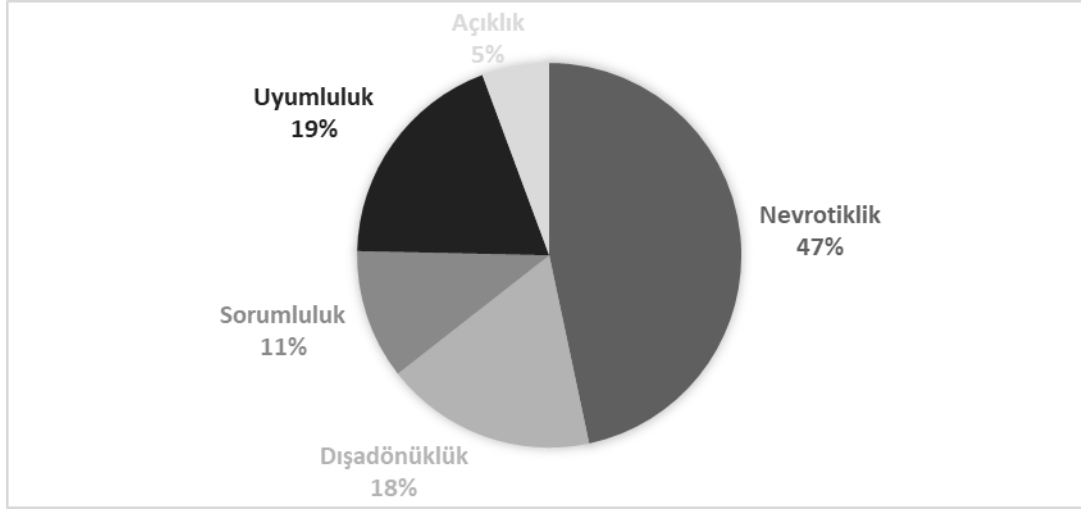
Grafik 8: Eserlerde Anne ve Baba Tutumlarının Oranları

Grafik 9: Eserlerde Büyükanne ve Büyükbaba Tutumlarının Oranları

Grafik 8 ve grafik 9'da anne ve babalarda açıklık ve uyumluluk gibi özelliklerin çok az olduğunu dede ve anneannede ise fazla olduğunu, anne ve babada fazla olan nevroitik özelliğinin ise anneanne ve dede hiç olmadığını görmekteyiz.

Eserlerde dışadönüklük, uyumluluk gibi özelliklerin yoğun olarak bulunduğu anneanne ve dedenin bu tutumlarının çocuğa yansması olumlu olmuştur. Sıcakkanlı, aktif, doğal, merhametli ve duygusal olan anneanne ve dede bu tutumları sayesinde torunlarını anlamayı başarmışlardır.

Eserlerde yer alan anne, baba, büyükanne ve büyükbabanın sergilemiş olduğu tutumların dağılımı aşağıdaki grafikte yer almaktadır.

Grafik 10: Eserlerde Anne, Baba, Büyükanne ve Büyükbabanın Tutumlarının Oranları

SONUÇ

Yazarın eserlerinde nevroitiklik ağır basmaktadır. Gergin, öfkeli, takıntılı anne ve babaların tutumları mutsuz bir çocuk yaratırken çocuğun içine kapanık, kendini ifade etme sıkıntısı çeken bir birey olmasına sebep olmaktadır. Her iki eserde de bu tutum, çocukları anne ve babadan kaçarak mutlu ve huzurlu olabileceği bir ortam arayışına itmiştir. Eserlerde ebeveyn tarafından suçlanan çocuk, iletişim kopukluğu nedeniyle kendini anlatmaya ve ebeveyn tarafından anlaşılmaya fırsat bulamamıştır. Eserlerin ilk sayfalarında yoğun olan bu tutumun sonlara doğru terk edildiğine şahit olmaktadır.

Yazar, eserlerinde yoğun olan nevroitikliğin kişinin hem kendi hayatını hem de yaşadığı insanların hayatını nasıl olumsuz etkilediğini açıkça ortaya koymuştur. “Ana ve baba, çok defa, kendi nevrozları yüzünden, çocuğa gerçek samimi bir sevgi ve sıcaklık veremezlerse, çocuk, çevresini güvenilmez, yalancı, değer bilmez, adaletsiz, kıskanç ve şefkatsiz olarak algılar ve çocukta güvensiz bir kişilik ortaya çıkar” (Kasatura, 1989). Yine “nevroitiklik” tutumun egemen olduğu anne ve babanın aşırı takıntılı olduğunu, sorunlara çözüm üretmede akılcı çözümler yerine akla ve mantığa uymayan çözümler ürettiklerini görmekteyiz. Sorunları olduğundan fazla büyüten ve devamlı çocuğu suçlayan anne ve babaların çocuklarıyla iletişimlerinin çok zayıf olduğuna şahit olmaktadır.

Nevrotik kişilik özelliğine sahip anne ve babalar bu tutumları yüzünden birbiriyle de iyi anlaşamamaktadır. “Ailenin herhangi bir nedenle bütünlüğünün bozulması ya da aile içindeki etkileşimin yetersiz olması, toplumsallaşma sürecini önemli ölçüde etkilemekte ve çocuğun hatalı ya da yetersiz toplumsallaşmasına neden olmaktadır”(İşçi, 2000).

Eserlerde nevroitiklikten sonra en fazla dışadönüklük kişilik özelliğine rastlamaktayız. Ebeveynin böyle bir tutum sergilemesinde ise etkili olan unsur yoğun iş hayatıdır.

Zaman zaman aşırı dışadönük bir tutum sergileyen babanın aşırı sosyal olup gece hayatını fazla abartması neticesinde evde kavgaların yaşandığını ve çocuğun bundan çok fazla olumsuz etkilendiğini görmekteyiz.

Eserlerde anneanne ve dedede sorumluluk, uyumluluk ve açıklık tutumlarının egemen olması onların torunlarıyla olan bağınyı kuvvetlendirmiş ve çocukla aralarındaki iletişimin sağlıklı bir şekilde devam etmesini sağlamıştır. Beş faktör kişilik özelliklerinden, sorumluluk, uyumluluk ve açıklık kişilik özelliklerinin çocuğa yansımasyı pozitif, nevroitiklik özelliğinin çocuğa yansımasyı negatif olmuştur. Dışadönüklük kişilik özelliğiyi ise hem negatif hem pozitif olarak çocuğuyi etkilemiştir.

KAYNAKLAR

- Ayan, Sezer (2010). *Aile ve Şiddet: Aile İçinde Çocuğayı Yönelik Şiddet*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Bagavos, C. & Martin C. (2002). What happens to the European family? Family observer, European observatory on family matters, *European Commission Employment and Social Affairs*. 3, 20-28.
- Bandura, Albert (1969). “Social-Learning Theory of Identificatory Processes”. *Handbook of Socialization Theory and Research*. Ed. David A. Goslin, New York: Rand McNally& Company.
- Bandura, Albert (1977). *Social Learning Theory*. New Jersey: Prentice Hall.
- Bandura, Albert (1986). *Social Foundations of Thought & Action a Social Cognitive Theory*. New Jersey: Prentice Hall.
- Bolat, T. (2008), *Dönüşümcü Liderlik Personeli Güçlendirme ve Örgütsel Vatandaşlık İlişkisi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Bono, J.E., Boles, T.L., Judge, T.A. ve Lauver, K.J. (2002). The role of personali Susanna Tamaro in task and relationship conflict. *Journal of Personali Susanna Tamaro* . 70 (3), 1311-1344.
- Bozdemir, F. ve Gündüz, B. (2016). Bağlanma stilleri, anne baba tutumları ve çocukluk çağı örselenme yaşantılarının duygusal zeka ile ilişkileri. *International Journal of Human Sciences*, 13(1), 1797-1814.
- Church, M. K. (1993), *Investigation and Measurement of Personali Susanna Tamaro Structure in a Non-Western Culture: Relating Indigenous Philipinne Dimensions to the Big Five Model*, Doctorate Dissertation, Washington State Universiyi Susanna Tamaro .
- Costa and McCrae, 1985 P.T. Costa Jr. and R.R. McCrae, The NEO Personali Susanna Tamaro Inventory, Psychological Assessment Resources, Odessa, FL (1985).
- Costa, P.T., Catherina M.B., Alan B.Z. ve McCrae, R.R., (1986). Correlations of model factor scales with measures of the five factor model of personali Susanna Tamaro . *Journal of Personali Susanna Tamaro Assessment*. 50 (4), 640-650.
- Costa, P.T., McCrae, R.R. ve Dye, D.A. (1991). Facet scales for agreeableness and conscientiousness; A revision of the Neo personali Susanna Tamaro inventory. *PersonaliSusanna Tamaro and Individual Differences*. 12 (9), 887-898.
- Costa Jr, P. T., & McCrae, R. R. (1995). Domains and facets: Hierarchical personali Susanna Tamaro assessment using the revised NEO personali Susanna Tamaro inventory. *Journal of Personali Susanna Tamaro assessment*, 64(1), 21-50.
- Darling, N. ve Steinberg, L. (1993). Parenting Susanna Tamaro le as context: An integrative model, *Psychological bulletin*, 113, 487-496.
- Digman, J. M ., & Takemoto-Chock, N. K. (1981). Factors in the natural language of personali Susanna Tamaro : Re-analysis, comparison and interpretation of six major studies. *Multivariate Behavioral Research* 16, 149-170.
- Dirim, A. (2003). *Çocuk ruh sağlığı*. İstanbul: Esin Yayınları
- Ersin, B. (2010). *Lise öğrencilerinin suç eğilimleri ile anne baba tutumları arşındaki ilişki (Beyoğluyi İlçesi Örneğiyi)*. Yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gander, M.J. ve Gardiner, H.W. (2001). *Çocuk ve ergen gelişimi*. (Çev. Ali Dönmez,

- Nermin Çelen ve Bekir Onur (4. Baskı). Ankara: İmge Kitabevi.
- Goldberg, L.R. (1995). What Hell Took So Long? (içinde) Personal Susanna Tamaro research, methods, and theory. Editörleri, Shrout, P. E. , Fiske, S. T. Lawrance Earlbaum Associates, Inc. New Jersey.
- İşçi, M. (2000). *Sosyal yapı ve sosyal değişme*. İstanbul: Der Yayınları.
- Kasatura, İlkay (1998). *Kişilik ve özgüven*. (1.Baskı). Ankara: Evrim Yayınevi.
- Koçoğlu, M. (2014). Rizelilerin kişilik özelliklerini belirlemeye yönelik ölçek geliştirme çalışması ve Rizelilerin Rize'ye ve Rize kültürüne bağlılıklarını belirlemeye yönelik bir araştırma, *Journal of Black Sea Studies*. 40, 109-134.
- McCord, J. (1991). *Family relationship, juvenile delinquency and adult criminality* Susanna Tamaro . *Criminology*, 29, 398- 417.
- Moody, M. C. (2007), *Adaptive Behavior in Intercultural Environments: The Relationship Between Cultural Intelligence Factors and Big Five Personality* Susanna Tamaro Traits, Doctorate Dissertation, George Washington University Susanna Tamaro , Washington.
- Nazlı, S, (2001). *Aile danışmanlığı* (2.Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık
- Potts, N.L. & Mandleco, B.L. (2002). *Pediatric nursing: Caring for children and their Families*. US: Delmar Thomson Learning, 66-77.
- Tamaro, S.(2003). *Susanna Tamaro* .(5. bs.).(E. Cendey, Çev.) İstanbul: Can Sanat Yayınları
- Tamaro, S.(2015). *Susanna Tamaro* .(2. bs.).(E. Cendey, Çev.) İstanbul: Can Sanat Yayınları
- Tamaro, S.(2016). *Susanna Tamaro* .(2. bs.).(E. Cendey, Çev.) İstanbul: Can Sanat Yayınları
- Tamaro, S.(2017). *Susanna Tamaro* .(4. bs.).(E. Cendey, Çev.) İstanbul: Can Sanat Yayınları
- Tamaro, S.(2018). *Susanna Tamaro* .(13. bs.).(E. Cendey, Çev.) İstanbul: Can Sanat Yayınları
- TDK. (2011). *Büyük Türkçe Sözlük*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Tarde, Gabriel (1912). *Penal Philosophy*. Translate by: Rapelje Howell, Boston: Little, Brown and Company.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2000). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (2. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yöyen, G.E.(2017). Şiddet türleri ve kişilik özellikleri. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 1(1), 35-50